

فصلنامه پژوهش‌های دانش انتظامی، سال بیست و سوم، شماره ۴، زمستان ۱۴۰۰

صص ۱۱۶-۶۵

الگوی پلیس جوان مؤمن و انقلابی بر اساس بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی)^۱

محمد عترت دوست^۲، فریبا لباف^۳

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۶/۲۴ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۵/۰۴

چکیده

زمینه و هدف: مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در بیانیه گام دوم انقلاب تأکیدی جدی بر نقش جوان مؤمن و انقلابی در شکل دهی آینده درخشان جمهوری اسلامی ایران داشته‌اند. با توجه به این که بخشی عظیم از پلیس جمهوری اسلامی ایران را نیز جوانان تشکیل می‌دهند. پلیس جوان علاوه بر شایستگی‌های حرفه‌ای خود باید از شایستگی‌های عمومی مختلفی نیز بهره‌مند باشد. بر این اساس هدف پژوهش دست‌یابی به الگویی جامع از پلیس جوان مؤمن و انقلابی بر اساس فرمایش‌های مقام معظم رهبری (مدظله العالی) است.

روش: پژوهش از نوع کیفی است که با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی عرفی استقرایی منابع مکتوب و سخنرانی‌های معظم‌له (از سال ۱۳۵۸ تا پایان ۱۳۹۸)، به صورت تمام‌شمار بررسی شد. برای بررسی اعتبار مؤلفه‌های احصاء شده توسط نگارندگان، نتایج در قالب جدولی به خیرگان ارائه و پس از انجام اصلاحات در دور دوم موافقت همگان با مؤلفه‌ها به دست آمد و روایی نیز با توجه به ماهیت تحقیق، روشن است.

یافته‌ها: امید و اعتماد به نفس، معنویت اسلامی و مکارم اخلاقی، جهاد، مقاومت، وحدت، فعالیت سیاسی، هویت و استقلال، انقلابی‌گری، بصیرت سیاسی، کار علمی، حضور و پیشرفت علمی، جهاد علمی، منطق و استدلال و آگاهی، نخبگی، اقتصاد و سازندگی، خانواده، مسئولیت‌پذیری، نشاط، خط‌شکنی، امید، هوش و استعداد، کار و تلاش، کاردانی، آرمان‌گرایی و واقع‌بینی مهمترین مؤلفه‌های پلیس جوان مؤمن و انقلابی بر اساس بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) است.

نتیجه‌گیری: برای شکل‌گیری پلیس جوان مؤمن و انقلابی از نگاه معظم‌له، جوانان شاغل در پلیس باید در ابعاد مختلف دینی و اعتقادی، اجتماعی، سیاسی و علمی و گزاره‌های ذکر شده آنها در یافته‌ها ارتقاء یابند و به سطح مطلوب برسند.

کلیدواژه‌گان: مقام معظم رهبری (مدظله العالی)، پلیس جوان، مؤمن، انقلابی، الگو، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله العالی).

۱. این مقاله برگرفته از تحقیق مستقل با همین عنوان است.

۲. استادیار فقه و مبانی حقوق اسلامی، گروه معارف اسلامی، دانشکده عقیدتی سیاسی، دانشگاه علوم انتظامی امین، (نویسنده مسئول) رایانامه: m.etratdoost@gmail.com

۳. استادیار فقه و حقوق خصوصی، گروه اخلاق اسلامی، دانشکده عقیدتی سیاسی، دانشگاه علوم انتظامی امین، رایانامه: f.labaf66@gmail.com

مقدمه

جامعه انسانی همواره طالب و نیازمند الگوهایی شایسته برای زندگی است، در این بین جوانان طیفی وسیعی از جامعه را شکل می‌دهند بیشتر تحت تأثیر الگوهای اجتماعی قرار دارند. حال اگر متولیان فرهنگی جایگاه و مسئولیت خود را در معرفی الگوهای مناسب به خوبی انجام ندهند، روزی خواهد رسید که با چالش الگوهای نامناسب اجتماعی مواجه خواهیم شد، چنانچه هم اکنون نیز با این مشکل مواجه هستیم. الگوهایی که هیچ‌گونه ارزشی برای تبعیت ندارند و چه بسا الگویی منفی به شمار می‌آیند. این در حالی است که فرهنگ اصیل اسلامی در خود افراد شاخصی را به یادگار گذاشته که سبک و سیاق زندگی آنها مسیر سعادت‌مندی و آزادگی را به همراه دارد و بهترین گزینه برای اقتباس و الگوبرداری هستند.

بخشی عظیم از پلیس جمهوری اسلامی را نیز جوانان تشکیل می‌دهند. پلیس جوان علاوه بر شایستگی‌های حرفه‌ای خود باید از شایستگی‌های عمومی مختلفی نیز بهره‌مند باشد. رهبر بزرگوار انقلاب اسلامی حضرت آیت الله خامنه‌ای در سخنرانی بیست و چهارم مهر ماه ۱۳۹۰ در جمع دانشجویان و دانشگاهیان استان کرمانشاه بحث «تبیین فرایند تحقق اهداف انقلاب اسلامی» را پیگیری فرمودند. معظم‌له فرایند مزبور را، در پنج مرحله اساسی مطرح و هر مرحله را به‌طور نسبتاً مبسوطی، تشریح فرمودند. بنا بر فرمایش معظم‌له، مرحله اول، «انقلاب اسلامی» و مرحله دوم نیز «تشکیل نظام اسلامی» است. بنابراین انقلاب اسلامی، هم اکنون از این دو مرحله عبور کرده‌است. ایشان مرحله سوم تحقق اهداف انقلاب را «تشکیل دولت اسلامی» می‌دانند و انقلاب اسلامی الان در این گام قرار دارد. بنابراین علاوه بر تشریح و تبیین مرحله سوم، تکالیف مردم و مسئولان در این مرحله را نیز برشماری فرموده‌اند. معظم‌له، مراحل چهارم و پنجم را «تشکیل کشور اسلامی» و «تشکیل تمدن بین‌المللی اسلامی» ذکر نموده و برای رسیدن به آنها، وظایف و انتظاراتی که از مردم و کارگزاران نظام اسلامی می‌رود را ذکر فرموده‌اند.

«انقلاب اسلامی هم چون پدیده‌ای زنده و با اراده، همواره دارای انعطاف و آمادۀ تصحیح خطاهای خویش است، اما تجدیدنظرپذیر و اهل انفعال نیست. به نقدها حساسیت مثبت نشان می‌دهد و آن را نعمت خدا و هشدار به صاحبان حرفهای بی‌عمل می‌شمارد، اما به هیچ بهانه‌ای از ارزش‌هایش که بحمدالله با ایمان دینی مردم آمیخته است، فاصله نمی‌گیرد. انقلاب اسلامی پس از نظام‌سازی، به رکود و خموشی دچار نشده و نمی‌شود و میان جوشش انقلابی و نظم سیاسی و اجتماعی تضاد و ناسازگاری نمی‌بیند، بلکه از نظریۀ نظام انقلابی تا ابد دفاع می‌کند.» (بیانیه گام دوم انقلاب، ۲۲ بهمن ۱۳۹۷).

بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی را می‌توان نقطه عطفی در تعیین انتظارات از اқشار و گروه‌های مختلف جامعه اسلامی برای زمینه‌سازی حکومت عدل جهانی آخرین ذخیره الهی برشمرد. در این بیانیه، تأکید بر نقش جوانان مؤمن و انقلابی بسیار برجسته است. جوان مؤمن و انقلابی چه ویژگی‌هایی دارد که نایب امام زمان (عج) این گونه امیدوار به نقش‌آفرینی او در تمهید زمینه ظهور امام عصر ارواحنا فداه است. بایسته است که با بررسی جامع بیانات و منویات معظم له به الگویی جامع درباره جوان مؤمن و انقلابی دست یابیم. تا هم در تربیت این گونه جوانان بتوانیم موفق تر ظاهر شویم و هم در شناسایی و بهره‌گیری بهتر از این قشر توفیق بیشتر داشته باشیم.

جوان مؤمن انقلابی که بسیاری از نیروهای خدوم انتظامی نیز در شمار آنها هستند که در تحقق اهداف خود برای حفظ امنیت و تمامیت ارضی و اقتدار کشور از راهبردها و رهنمودهای حکیمانه حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) پیروی می‌کند، می‌باید بر رهنمودهای معظم له اشراف تمام یابد.

مقام معظم رهبری (مدظله العالی) آرمان انقلابی برگرفته از ارزش‌های اصیل اسلامی را در قالب سخنرانی‌ها، فرمان‌ها، پیام‌ها و اخیراً بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی مبتنی بر فکر اسلامی تبیین فرموده‌اند. نیاز امروز جوان مؤمن انقلابی به این رهنمودها امروز از هر

زمان دیگر بیشتر است. چرا که رویارویی دشمنان انقلاب اسلامی ابعاد جدید و گسترده‌ای به خود گرفته است.

پرواضح است که این اندیشه برگرفته از دستورات اسلامی و سیره معصومان (ع) است. بنابراین سؤال اساسی تحقیق این است که: الگوی مناسب پلیس جوان مؤمن انقلابی از نگاه مقام معظم رهبری (مدظله العالی) چیست؟

اهمیت این تحقیق را می‌توان در شناخت و اعتماد ویژه‌ای دانست که معظم‌له به جوانان داشته و در اغلب بیاناتشان به حضور آنان در عرصه‌های مهم کشور تأکید دارند. ایشان معتقدند که نسل جوان امروز کشور مؤمن و انقلابی هستند که باید این انقلاب اسلام به دست آنان سپرده شود.

از آنجا که بخشی عظیم از پلیس جمهوری اسلامی را جوانان تشکیل می‌دهند، برای تحقق آرمان جمهوری اسلامی و مأموریت‌های رهبر انقلاب برای آینده کشور ارائه الگوی مناسب از پلیس جوان مؤمن و انقلابی مهم است و می‌تواند در توفیق گام دوم انقلاب اسلامی نقش اساسی داشته باشد.

در صورت ارائه نشدن الگوی مناسب برای پلیس جوان مؤمن و انقلابی، اهداف و جهت‌گیری‌های ترسیم شده در اندیشه مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در مورد تشکیل جامعه اسلامی - که پلیس نیز بخشی مهم از آن است - مورد غفلت قرار می‌گیرد و امنیت پایدار به‌عنوان یکی از عوامل تأثیر گذار در حیات اجتماعی انسان‌ها تضعیف می‌شود و جامعه اسلامی به رشد مطلوب و اهداف والای خود نخواهد رسید.

هدف از تحقیق دستیابی به الگوی مناسب برای پلیس جوان مؤمن و انقلابی در راستای اندیشه فرمانده معظم کل قوا (مدظله العالی) است. شایان توجه است - علاوه بر لزوم توجه به اشتراک بسیار زیاد بین پلیس جوان با سایر جوانان جامعه اسلامی - برخی از کدهای احصا شده مربوط به بیانات معظم‌له در جمع پلیس‌های جوان است. از جمله بیانات در مراسم فارغ‌التحصیلی جمعی از پرسنل نیروی انتظامی در تاریخ هجدهم مهر

۱۳۷۹، بیانات در هفدهمین دوره‌ی دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی در تاریخ ۲۶ تیرماه ۱۳۷۲، ۱۵ مهر، شانزدهم شهریور ۱۳۸۶، ۲۹ شهریور ۱۳۹۰، ۲۶ شهریور ۱۳۹۶، و.... بنابراین قاطعانه می‌توان گفت این کدها در الگوی پلیس جوان مؤمن انقلابی از دید معظم له ملحوظ است.

در پایان مقدمه، لازم است متذکر شویم نتایج این تحقیق ارتباطی با نتایج اقدامات رسمی ناجا در محیط بیانیه گام دوم ندارد و مقاله پیش‌رو تنها تحقیقی شخصی در موضوع الگوی پلیس جوان و مؤمن انقلابی از نگاه مقام معظم رهبری (مدظله العالی) است که از بیانات معظم له در طی سی سال اخیر (۵۸-۹۸) تدوین شده است.

پیشینه و مبانی نظری

پژوهش‌های صورت گرفته در موضوعات نزدیک به الگوی پلیس جوان در انقلاب اسلامی و نتایج حاصل از آن به شرح ذیل است:

شاه‌بازپور (۱۳۹۶)، در تحقیقی با عنوان «شاخص‌های انقلابی‌گری از دیدگاه امام خمینی (قدس سره) و امام خامنه‌ای (مدظله)» برخی از مهم‌ترین شاخص‌های انقلابی‌گری از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی را این گونه برشمرده است: پایبندی به مبانی و ارزش‌های اساسی انقلاب، هدف‌گیری آرمان‌های بزرگ و همت بلند برای رسیدن به آن‌ها، پایبندی به استقلال همه‌جانبه کشور، حساسیت در برابر دشمن و تقوای دینی و سیاسی.

حاجی‌زاده (۱۳۹۵)، در مقاله‌ای با عنوان «الگوی انقلابی در هندسه فکری امام خمینی (قدس سره) و مقام معظم رهبری (مدظله العالی)» انقلاب اسلامی را از منظر امامین انقلاب موجودی زنده، خلاق و پیش‌رونده و تحول‌گرا معرفی می‌کند که باید هر آن در اندیشه، بیان و رفتار جمعیت انقلابی و جبهه مؤمن به انقلاب زنده و فعال نگه داشته شود.

احتشامی و همکاران (۱۳۹۸)، در تحقیق خود با عنوان «راهبردهای تبیین و بسط‌گفتمان انقلابی‌گری در دهه پنجم انقلاب»، عمق‌بخشی اعتقاد و باور عمومی به فصل الخطاب

بودن ولی فقیه جهت پیشبرد آرمان‌ها و اهداف انقلاب و ختنی‌سازی توطئه‌ها و تبلیغات دشمن؛ ارتقای روحیه بسیجی، حماسی و جهادی در میان مسئولان و مردم؛ افزایش اقتدار و قدرت بازدارندگی دفاعی-امنیتی؛ ارتقای دیپلماسی فعال و انقلابی؛ اصلاح نظام اقتصادی کشور مبتنی بر مبانی اسلامی و با رویکرد اقتصاد مقاومت را مهمترین راهبردها برای تبیین و بسط گفتمان انقلابی‌گری در دهه پنجم انقلاب معرفی کرده‌اند.

ندری و همکاران (۱۳۹۲)، در مقاله‌ای با عنوان «نقش انقلاب اسلامی در هویت بخشی به جوانان ایرانی»، در پی تبیین نقش دین مبین اسلام و انقلاب اسلامی ایران در شکل‌گیری هویت جوان ایرانی هستند. برای گردآوری اطلاعات در این مسئله از روش کتابخانه و روش فیش‌برداری از منابع معتبر علمی و دانشگاهی استفاده شده است.

یافته‌های ایشان نشان می‌دهد که ملت ایران ملتی مستقل، آزاد و هوشمند و به شدت به هویت ملی و اسلامی خود علاقمند هستند. برای این‌که این هویت اسلامی دچار مشکل نشود باید شعائر اسلامی احیا شود، دین و معارف دینی به خوبی تبلیغ شود، و به مردم و جوانان ایرانی در مسائل دینی، فرهنگی و سیاسی و به ویژه نسبت به دنیای غرب در هویت‌زدایی دینی اطلاعات لازم داده شود.

علوی علی‌آبادی (۱۳۹۷)، در تحقیق خود با عنوان «حضرت علی اکبر (ع) الگوی کامل در تربیت دینی جوانان» به روش توصیفی-تحلیلی، در پی بررسی نقش الگویی حضرت علی اکبر (ع) در تربیت دینی جوانان است. بنیاد فرضیه پژوهش این است که الگوپذیری از علی اکبر (ع) در تربیت دینی جوانان تأثیری بسزا داشته و دارد. یافته‌های این پژوهش نشان داده که نام و یاد علی اکبر (ع) الگوی ولایت‌مداری برای جوانان ایرانی و موجب تقویت امنیت نظام جمهوری اسلامی ایران و تحکیم جایگاه ولایت فقیه در جامعه اسلامی است.

خرمشاد و علی‌پوری (۱۳۹۴)، در تحقیق خود با عنوان «راهبردهای فعال‌سازی جوانان در راستای ارتقای اقتدار ملی جمهوری اسلامی ایران»، به دنبال شناخت مناسب‌ترین راهبردهای فعال‌سازی جوانان بوده‌اند. بر اساس نتایج این تحقیق، «ساماندهی و توسعه همه فعالیت‌های جوانان در زمینه فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، علمی - فناوری و نظامی با برنامه‌ریزی منسجم بخش و فرابخشی در جهت تقویت قوت‌ها، رفع ضعف‌ها، حداکثر بهره‌مندی از فرصت‌ها، مقابله با تهدیدها و تبدیل آنها به فرصت» معرفی شده است.

طالبی و خوشبین (۱۳۹۱)، نیز در تحقیق خود با عنوان «مسئولیت‌پذیری اجتماعی جوانان» به روش پیمایشی به دنبال تبیین مسئولیت‌پذیری اجتماعی جوانان و عوامل فرهنگی و اجتماعی مؤثر بر آن پرداخته‌اند. این پژوهش که از بین جوانان بیست تا ۲۹ سال شهر همدان در سال ۱۳۹۰ صورت گرفته است کمترین مسئولیت‌پذیری جوانان را در بعد سیاسی معرفی می‌کند. این تحقیق نیز فقط به بعد مسئولیت‌پذیری جوانان پرداخته است و نگاهی جامع به جوان نداشته است.

کلانتری و همکاران (۱۳۸۸)، در تحقیقی با عنوان «هویت دینی و جوانان» به دنبال بررسی میزان احساس تعلق به هویت دینی و عوامل مؤثر بر آن هستند. نتایج نشان داده ۸۸ درصد دانش‌آموزان دارای هویت دینی قوی هستند و تنها ۴ درصد پاسخ‌گویان، در این حوزه دارای مشکل یا بحران هستند. این تحقیق نیز تنها پژوهشی تجربی درباره میزان تعلق به هویت دینی در بین جوانان بوده است و به دنبال ارائه الگوی جامع جوان در تراز انقلاب اسلامی نبوده است.

با توجه به بررسی‌های صورت گرفته در حوزه الگوی جوان انقلابی می‌توان گفت بیشترین بررسی برای الگوی جوانان از بین معصومان و امامزادگان بوده است. اما تحقیق حاضر متفاوت از سایر پژوهش‌های انجام شده، به‌طور خاص به روش کیفی و تحلیل محتوا به شناسایی معیارهای الگوی پلیس جوان در تراز انقلاب اسلامی در بیانات مقام معظم رهبری

(مدظله العالی) از شروع ولایت‌مداری تاکنون پرداخته است. به‌ویژه این که بیانیه گام دوم که خود راهنمای ما در این پژوهش بوده است، امری جدید است و درباره آن چندان پژوهش صورت نگرفته است. نکته مهم دیگر این است که تحقیقات گذشته بیشتر ناظر به جوان مؤمن و انقلابی بوده است و از پلیس جوان سخنی به میان نیامده است.

از جمله کارهای صورت گرفته دیگر در این زمینه می‌توان به طرح جامع تربیت دینی و انقلابی دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی اشاره کرد. تربیت دینی و انقلابی دانشجویان یکی از ابعاد پنج‌گانه الگوی تربیت دانشجویان است، که با ابعاد احکام، اخلاق و رفتار، ارزش‌های انقلابی و باور و شناخت و مؤلفه‌ها و شاخص‌های معین تدوین و طی چند سال اخیر همه فعالیت‌ها و برنامه‌های حوزه تربیت دینی و انقلابی مبتنی بر این شاخص‌ها تدوین شده است. این شاخص‌ها با استفاده از مطالعات و تحقیقات انجام شده در درون و برون سازمان از جمله سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و با تأکید و تمرکز بر انتظارات حضرت امام خمینی (قدس سره) و مقام معظم رهبری (مدظله العالی) از افسران پلیس به صورت فراتحلیل آماده و با استفاده از روش خبرگی و در جلسات خبرگی و کارشناسی متشکل از کارشناسان و اعضای هیئت علمی دانشگاه و سایر مسئولان نیروی انتظامی جمع‌بندی و تدوین شد و آموزش‌ها، فعالیت‌ها و اقدامات حوزه تربیت دینی و انقلابی برای تحقق این شاخص‌ها اجرا می‌شود (معاونت طرح و برنامه و بودجه دانشگاه علوم انتظامی، ۱۳۹۸).

مبانی نظری

مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در جایگاه ولی فقیه و جانشین عام امام زمان (عج) سکاندار تنها حکومت شیعی مقتدر موجود هستند. علاوه بر جایگاه معنوی و الای ایشان که ثمره عمری تهذیب نفس و مجاهدت در راه خداست، تدبیر و حکمت ایشان زبانزد دوست و دشمن است. تجربه سی ساله رهبری ایشان نشان می‌دهد، هم‌چون بنیان‌گذار راحل انقلاب اسلامی، ایمان قوی به حضرت حق و توکل راسخ همراه با درایت ایشان همواره سختی‌های

مسیر را از پیش‌روی جامعه اسلامی برداشته است. هر جا مشکلی بود و به نظر ایشان عمل شد به توفیق منتهی شد. نیروی انتظامی در جایگاه سربازان چنین رهبری خود را موظف به عمل در راستای منویات معظم‌له می‌داند. بر این اساس، به منظور رسیدن به پلیس جوان انقلابی مطلوب باید دیدگاه‌های معظم‌له در این زمینه مورد مذاقه قرار گیرد که در ادامه، مهمترین مفاهیم دخیل در پژوهش بررسی می‌شود.

جوان

روان‌شناسان و صاحب‌نظران درباره این که جوان کیست و دوره جوانی چه گستره‌ای از عمر انسان را شامل می‌شود، اختلاف نظر دارند. این اختلاف نظر، در اسناد و اعلامیه‌های بین‌المللی نیز دیده می‌شود. سازمان ملل متحد، با وجود پذیرش این که جوانی - در مقایسه با کودکی یا بزرگسالی - در جوامع مختلف به سبب ملیت و فرهنگ‌های گوناگون، متفاوت است، برای دستیابی به آمار مورد نیاز خود، سن جوانی را بین ۱۵ تا ۲۴ سالگی قرار داده است. با این حال، گرچه تعریف جوانی با شرایط متغیر اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی تغییر می‌کند، ولی می‌توان بر اساس ویژگی‌های جوانی و دیدگاه متفکران و آموزه‌های دینی و مفاهیم لغوی به جمع‌بندی رسید (پناهی، ۱۳۹۵). روان‌شناسان نسل جوان و دوران جوانی را بین سنین ۱۸ تا ۲۶ و برخی تا ۲۸ سال می‌دانند. هرچند در بین عامه اصطلاح جوانی، افرادی تا ۴۰ سالگی را هم در بر می‌گیرد. سن جوانی دورانی است که به واسطه توانای‌های خاص می‌توان از قدرت فکری و جسمی‌اش و از توانمندی و قدرت عمل او برای سازندگی، رشد و توسعه جامعه به عنوان یک فرصت بهره گرفت؛ البته در چنین دوره‌ای جوان با چالش‌های بسیاری هم روبه‌رو است؛ کشمکش‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، روانی و حتی مهاجرت که رویارویی جوان با این گونه چالش‌ها نیازمند شناخت هویت، عقلانیت، منطق و توجه به ارزش‌های اخلاقی است.

واژه «جوان یا بُرنا»، در زبان فارسی به معنای هر چیزی است که از عمر آن چندان نگذشته باشد (دهخدا، ۱۳۷۷). در فرهنگ عربی، دو تعبیر رایج در مورد جوان وجود دارد: «فتی» و دیگری «شاب». کلمه «فتی» با «شاب» فرق می‌کند. شاب یعنی جوان، فتی هم یعنی جوان؛

منتهی به جوانی می‌گویند «فتی» که غیر از جوانی رشد فکری هم داشته باشد. «فتی» از فتوا است. فتوا یعنی نظریه علمی. به جوانی می‌گویند «فتی» که دارای فکر و ایده هم باشد. والا به جوان‌های بدون فکر و ایده فقط می‌گویند: «شاب» (پایگاه اطلاع‌رسانی درس‌هایی از قرآن). به فقیه هم مفتی می‌گویند به این معنا که مفهوم مبهم را تبیین می‌کند (فراهیدی، ۱۴۱۰، ج ۸). به‌طور خلاصه باید گفت در واژه فتی علاوه بر سن جوانی مفاهیم تکامل و رسیدن به سن تفکر و تبیین هم نهفته است. مهم‌ترین ویژگی‌های دوران جوانی را می‌توان این‌گونه برشمرد: تغییر و تحول جسمی، بروز احساسات مذهبی، دین‌گرایی، استقلال طلبی، تخیل‌گرایی، اثرپذیری و شکل‌گیری شخصیتی، رشد و سیر تکاملی عقلی، پاک‌دلی و رقت قلبی، عدم شناخت قدر و ارزش خود، عجله، تجدد و نوظللی، الگوپذیری، میل به آزادی و نداشتن محدودیت، طغیان‌گریز و میل به خودآرایی (اکبرزاده، ۱۳۹۲).

مؤمن

مؤمن اسم فاعل از واژه ایمان و از ماده امن است؛ آمن عبارت است از آرامش و رفع ترس و نگرانی، و ایمان عبارت است از خود یا دیگری را در امنیت و آرامش قرار دادن. پس مؤمن یعنی مطمئن، آمن بالله؛ یعنی برای او اطمینان و آرامش نسبت به خدای متعال حاصل شد.

مؤمن در اصطلاح دینی به کسی گفته می‌شود که خدا، فرشتگان، فرستادگان الهی، کتاب‌های آسمانی و روز قیامت و غیب را پذیرفته باشد. این که مؤمنان در راستای اقتضای ایمانشان باید به چه ویژگی‌هایی خود را آراسته سازند و از چه زشتی‌هایی روح و روان خود را پیراسته نمایند قرآن کریم رعایت اموری را به جد از آنان می‌طلبد تا در سایه عمل به آن در زمره مؤمنان واقعی قرار گیرند: اطاعت از خدا، برپاداری نماز، جهاد در راه خدا، اجرای عدالت، انفاق، تبری و بیزاری از دشمنان خدا، توکل، پرهیز از رباخواری و اجتناب از کم‌فروشی.^۱

۱. بقره (۲۷۸-۱۸۵)؛ آل عمران (۱۲۲)؛ انفال (۱، ۳-۴ و ۷۴)؛ اعراف (۸۵)؛ نساء (۳۵)؛ مجادله (۲۲)

انقلابی

واژه انقلاب واژه‌ای عربی است که به معانی برگشتن، بازگردیدن، واژگون شدن و برگشتن از کاری و حالی آمده است (دهخدا، ۱۳۷۷: ج ۱). در اصطلاح رایج جهان انقلاب به معنای تلاش عده‌ای برای واژگون کردن حکومت و ایجاد حکومتی نو به منظور تغییرات اساسی و بنیادین در تمام نهادها، مناسبات ساختار سیاسی و اجتماعی و جایگزینی سازمان نوین و مطلوب در چهارچوب اهداف و آرمان‌های خاص است. در طول تاریخ، انقلاب‌های متعدد سیاسی در جهان رخ داده است که به تغییر حکومت‌ها انجامیده است. از جمله انقلاب‌های نزدیک‌تر به عصر خود می‌توان به انقلاب کبیر فرانسه، انقلاب روسیه و انقلاب اسلامی ایران اشاره نمود.

در جمهوری اسلامی ایران، از همان ابتدای انقلاب اسلامی، واژه انقلابی به افرادی که معتقد به لزوم دگرگونی حکومت طاغوت و جایگزینی حکومت اسلامی بودند و در این راه تلاش می‌کردند، اطلاق شده است.

در سال‌های اخیر با توجه به حوادث و رویدادهای گوناگون در جامعه، امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در چندین نوبت به تأکید دوباره لزوم تقویت روحیه انقلابی در بین افراد جامعه تأکید فرموده‌اند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر انقلاب اسلامی در مراسم بیست و هفتمین سالگرد امام خمینی (قدس سره) در سال ۱۳۹۵ شاخصه‌های انقلابی‌گری را معرفی کردند.

ایشان در خلال بیانات خود در تبیین مفهوم انقلابی‌گری به موضوع مهم دیگری نیز اشاره داشتند و آن تشکیک در مفهوم انقلابی‌گری است و آن بدان معناست که انقلابی‌گری دارای مراتب و درجاتی است که تجلی آن در شخصیت و روحیات افراد انقلابی ممکن است شدت و ضعف داشته باشد. یعنی می‌توان افراد بسیاری را تصور کرد که همگی واجد معیارهای انقلابی‌گری هستند اما صدق این مفهوم بر آن‌ها یکسان نیست بلکه در برخی برجستگی و ظهور بیشتری دارد و در برخی کمرنگ‌تر است.

در جایی دیگر مفهوم انقلابی بودن را به‌طور خلاصه در چند مفهوم کلی بیان می‌کنند:

«اگر چنانچه بخواهیم جسارت کنیم و عرض بکنیم ملاک انقلابی بودن در این مجموعه‌ها چیست، بنده به نظر می‌رسد ملاک انقلابی بودن، تقوا است، شجاعت است، بصیرت است، صراحت است، نرسیدن از «لَوْمَةُ لَائِمٍ» (سوره مائده: ۵۴) است؛ اینها ملاک انقلابی بودن است» (بیانات در دیدار رئیس و اعضای مجلس خبرگان رهبری، خرداد ۱۳۹۵) روشن است که این مفاهیم لازم و ملزوم یکدیگرند. یعنی فقط در صورت متصف بودن به تقوای واقعی است که می‌توان انتظار داشت شخص مسلمان ملتزم به شاخصه‌های پنج‌گانه انقلابی‌گری نیز باشد.

جوان‌گرایی

علاوه بر مفاهیم جوانی و انقلابی به نظر می‌رسد لازم است در این تحقیق به مفهوم جوان‌گرایی و تأکید بسیار امام خامنه‌ای (مدظله العالی) به آن نیز توجه شود. از مهم‌ترین دیدگاه‌های معظم له درباره جوانان جامعه و لزوم توجه به آنها، اهمیت دادن به جوان‌گرایی در امور مختلف است که شایان توجه است:

امام [با تشکیل بسیج] سرنوشت انقلاب را سپرد به جوان‌ها؛ و هر مجموعه‌ی جوانی، هر نسلی، وقتی از جوانی پا می‌گذارد به میان‌سالی، در واقع این امانت را تحویل می‌دهد به نسل جوان بعد از خودش و این سلسله تمام‌نشده است (بیانات در دیدار بسیجیان، آذر ۱۳۹۵). «آن زمان که ما در شورای انقلاب بودیم، نسبت به همین موضوع، به ما و دوستان دیگری که در آن شورا بودیم، اعتراض می‌شد. افراد مسنی - عمدتاً شصت ساله، هفتاد ساله، هفتاد و پنج ساله - هم در آن شورا بودند، که خیلی عقیده به جوانان نداشتند و می‌گفتند چرا شما به جوانان رو می‌دهید و این‌ها را بی‌خود وارد کارهای عمده می‌کنید؟! اینها دوست نمی‌داشتند که به جوانان خیلی میدان داده شود. البته دوست می‌داشتند که جوانان از آنها اطاعت کنند و دنبالشان راه بروند! می‌گفتند آنها جوانند، ما پیریم؛ باید دنبال ما بیایند. خیلی حاضر نبودند به جوانان اعتماد کنند؛ ولی ما اعتماد می‌کردیم و جواب آنها را هم در واقع با تجربه عملی‌ای که می‌دیدند خوب کار انجام می‌گیرد و پیشرفت می‌کند، می‌دادیم و داده می‌شد. (بیانات در دیدار جمعی از جوانان، اردیبهشت ۱۳۷۷)». بر همین اساس است

که ایشان در بیانیه گام دوم انقلاب بیشترین تأکید را بر جوانان و مسئولیت ویژه آنان داشته‌اند. بنابراین شایسته است برای تبیین بهتر وظیفه جوانان در این عرصه، الگویی جامع از جوان در تراز انقلاب اسلامی ترسیم کرد.

جوان در اسلام و مکاتب بشری

اومانیسم - به عنوان نماینده و نمایانگر مکاتب بشری - انسان را محور هستی و مالک آن می‌داند و حقوق و آزادی‌های انسان را نامحدود و مقدم بر همه چیز می‌شمارد. این مکتب بشری، زندگی و هدف‌های زندگی انسانی را به همین دنیا و منافع مادی محدود می‌داند.

اما اسلام، افزون بر این که انسان را گل سرسبد هستی و محور آفرینش می‌داند، ولی هویت، سعادت و آرمان‌های او را در مسیر خدا و اراده او می‌جوید. به همین دلیل، هم زندگی و هم هدف‌های انسان را در حوزه‌های فراگیر مادی و معنوی و دنیوی و اخروی و در چارچوب دین می‌شناسد و به موازات آن، هرگونه حقوق او را نیز در در همین چارچوب می‌خواهد. انسان در اسلام دارای کرامت ذاتی و روح خدایی و صاحب اختیار خویشتن و قابل رشد و تعالی معنوی است (ابراهیم‌زاده آملی، ۱۳۸۶).

توسعه انسانی در غرب که نماینده تمدن مکاتب بشری است، از نظریه دموکراسی لیبرال و ارزش‌های حاکم بر این نظریه نشئت می‌گیرد. نظریه دموکراسی لیبرال جهتی فردگرایانه دارد. به این معنی که فرد به عنوان مقوله‌ای اجتماعی، سیاسی یا اقتصادی هم‌چون ابزاری در دستان حکومت و دیگر نهادهای جامعه قرار نمی‌گیرد و رعایت حقوق فردی از طرف دولت یا حکومت امری اجتناب‌ناپذیر است. بنابراین اصل اساسی دموکراسی لیبرال حمایت از حقوق شخصی برای زندگی، آزادی، مالکیت، پیگیری رضایت و خشنودی افراد است (دیالمه و برادران حقیر، ۱۳۸۹). در نگاه غرب جوان، انسانی است که به دلیل توانمندی‌های جسمی و روحی بیشتر، بهترین ابزار برای رسیدن به منافع بیشتر مادی است. روشن است که چنین نگاهی به جوان که به او به مثابه ابزاری برای رسیدن به مطامع مادی می‌نگرد، نمی‌تواند به تعالی معنوی او بیندیشد و الگویی جامع برای

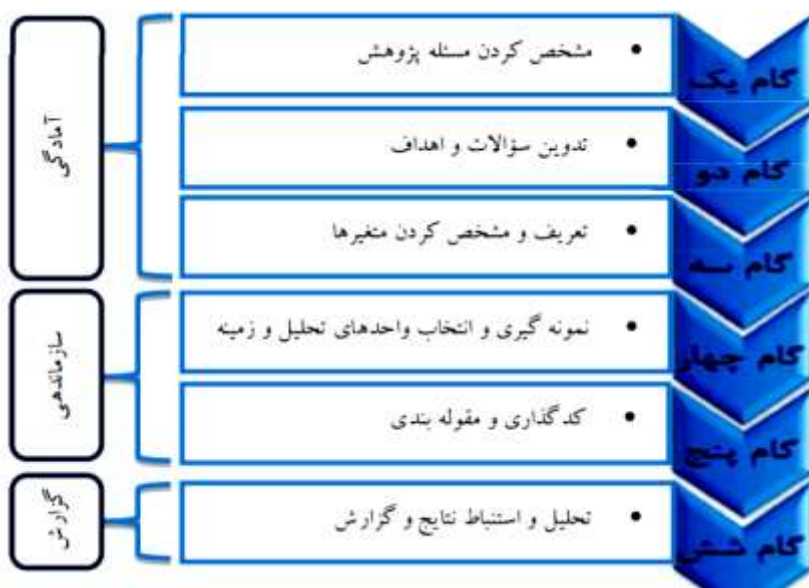
جوان مطلوب داشته باشد. نگاه به جوان در غرب همان نگاه به انسان است که بر اساس ایدئولوژی ماتریالیستی و اومانستی است با این تفاوت که جوان قدرت بیشتری در تأمین اهداف مزبور دارد.

روش

تحلیل محتوا، فرآیند تبدیل کیفیت‌ها به کمیت‌ها و سپس تبدیل همین کمیت به کیفیت است. این روش، بیشتر در روند پژوهی، پژوهش‌های تلفیقی، بررسی تصویر واقعیت‌ها و نیز بررسی میزان انطباق برنامه‌ها با ویژگی‌ها و ویژگی‌های ساختاری و محتوایی به کار برده می‌شود. روش تحلیل محتوا بر این فرض بنا شده است که با تحلیل پیام‌های زبانی می‌توان به کشف معانی، اولویت‌ها، نگرش‌ها، شیوه‌های درک و سازمان‌یافتگی جهان دست یافت (قائدی و گلشنی، ۱۳۹۵).

مراحل تحلیل محتوای کیفی (مؤمنی راد، علی آبادی، فردانش و مزینی، ۱۳۹۲)

این نوشتار حاصل پژوهشی کیفی است که با روش تحلیل محتوای کیفی با رویکرد عرفی استقرایی صورت گرفته است. چرا که اولاً عرفی است به این

دلیل که کدها از داده‌ها مشتق و هم‌زمان با تحلیل داده معین می‌شوند (ایمان و نوشادی، ۱۳۹۰)؛ استقرایی است به این دلیل که اهداف این پژوهش عبارت است از تبدیل اطلاعات متنی گسترده به مطالب خلاصه و چکیده و استخراج اصلی‌ترین مضامین موجود در آن، ایجاد ارتباط دقیق و روشن میان پرسش تحقیق و یافته‌های به دست آمده و ایجاد ارتباط دقیق و روشن میان پرسش تحقیق و یافته‌های به دست آمده (تبریزی، ۱۳۹۳). بر این اساس سخنرانی‌های مقام معظم رهبری (مدظله العالی) (از سال ۱۳۶۸ تا ۱۳۹۸) که در مناسبت‌های گوناگون و به اشکال مختلف ایراد شده است، به صورت تمام‌شمار بررسی شده است. برای این منظور در مرحله اول از بین کل بیانات معظم‌له، مطالب مربوط به وظایف جوانان استخراج شد. این مطالب شامل صحبت‌های معظم‌له که به طور مستقیم به وظایف جوان مؤمن انقلابی اشاره دارند و نیز صحبت‌هایی که در مورد هر یک از شاخص‌های وظایف جوان مؤمن انقلابی که دیدگاه‌های ایشان استخراج شده است، می‌باشد. سپس به دسته‌بندی و شاخص‌بندی بیانات پرداخته شده است. بر این اساس، منبع تحقیق - که سخنان مقام معظم رهبری (مدظله العالی) است - در دسترس همگان است. از سویی، هدف نیز جز این نیست که در بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) الگوی پلیس انقلابی جوان را جست‌وجو کنیم و این هدف راهی جز چنین پژوهشی نمی‌تواند داشته باشد. بنابراین روایی آن با توجه به روش، ماهیت تحقیق و نتیجه آن روشن است.

یافته‌ها

در این بخش حاصل تحلیل کیفی داده‌ها در قالب جدول ارائه می‌شود.

جدول ۱-۱. نتایج تحلیل کیفی و کدگذاری داده‌ها

مقوله	کد انتخابی	کد محوری	نمونه کد باز
دینی و اخلاقی	امید و اعتماد به نفس	سازندگی آینده- اعتماد به جوانان- مصونیت از یأس- اعتماد به نفس جوانان-مظهر امید-مقابله با امیدزدایی دشمن	دانشجویان باید در سازندگی آینده و ترسیم حرکت عمومی جامعه، بیش از جاهای دیگر نقش و اثر داشته باشند (بیانات در دیدار (بیعت) جمعی از دانشجویان و دانشگاهیان، خرداد ۱۳۶۸).
		جوان‌ها بدانند که متأسفانه یأس به روح جوان زودتر راه پیدا می‌کند؛ هم‌چنان که امید این گونه است. در مقابل یأسی که دشمن می‌خواهد به جوان‌ها تلقین و تزریق کند، خودتان را مصونیت بدهید. (بیانات در دیدار جمعی از دانش‌آموزان و دانشجویان سراسر کشور به مناسبت روز ملی مبارزه با آمریکا، آبان ۱۳۶۸)	برای ملت ما هیچ عیدی بزرگ‌تر از این عید نیست که انسان احساس کند جوان‌هایش به خودشان اعتماد دارند؛ اعتقاد دارند؛ باور دارند که می‌توانند کارهای بزرگ را انجام بدهند و این عزم راسخ را پیدا می‌کنند که این کار را انجام بدهند (بیانات در دیدار مسئولان سازمان انرژی اتمی و کارشناسان هسته‌ای، خرداد ۱۳۸۵)
		انقلاب توانسته است اعتماد به نفس را در نسل جوان زنده کند. حفظ و تقویت این احساس مبارک، همان وظیفه‌ی بزرگ و تاریخی است. (پیام به گردهمائی ویژه‌ی دانشگاهیان و دانشجویان در تجلیل از حضرت امام خمینی (ره)، خرداد ۱۳۷۸).	
		جوان، مظهر امید است (بیانات در دیدار نخبگان علمی و اساتید دانشگاه‌ها، مهر ۱۳۸۷).	
		نگذارید دشمن با توطئه‌های تبلیغاتی، با دروغ‌پردازی، امید را از دلها بزدايد (بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان، آبان ۱۳۹۰).	

<p>در درجه اول، جوان دانشجو و دانش آموز باید خودسازی کند. خودتان را با تربیت دینی بسازید (بیانات در دیدار دانش آموزان و دانشجویان، آبان ۱۳۷۰).</p> <p>ما به جوانان توصیه می‌کنیم که طهارت، تقوا، استغفار، اجتناب از گناه، رو آوردن به خدا و توجه به معنویات را سرلوحه کارها قرار دهند (بیانات در دیدار جمعی از دانش آموزان و دانشجویان، آبان ۱۳۷۴).</p> <p>باید در دانشگاهها به تفکرات اسلامی و کار اسلامی، خیلی اهمیت بدهید (بیانات در دیدار جمعی از دانش آموزان و دانشجویان سراسر کشور به مناسبت روز ملی مبارزه با آمریکا، آبان ۱۳۶۸).</p> <p>روح مبارزه و ایستادگی در مقابل دشمن، وقتی به طور کامل و سالم در شما قشر جوان باقی می‌ماند که تقوا، بازگشت به خدا و جهاد اکبر در وجود و زندگی‌تان بگنجد (بیانات در دیدار جمعی از دانش آموزان و دانشجویان، آبان ۱۳۷۴).</p> <p>اول از خودتان مراقبت کنید؛ حقیقتاً مراقب خودتان باشید. مراقب باشید گناه نکنید و اعمال درست انجام دهید (بیانات در دیدار جمعی از تشکل‌های دانشجویی، آذر ۱۳۷۵).</p> <p>خود را به آن مرکز متصل نمایید و تا آن‌جا که می‌توانید، رابطه‌تان را با خدا قوی کنید. (بیانات در دیدار جمعی از دانش آموزان و دانشجویان، آبان ۱۳۷۶).</p> <p>باید هدفی فراتر از زندگی دنیا، فراتر از خود این زندگی مادی داشته باشید، که همان رضای خدا، آباد کردن خانه آخرت و جلب خشنودی پروردگار است. شما باید این را هدف اصلی قرار دهید، تا وقتی که زندگی تمام شد، احساس کنید کارتان را انجام داده‌اید. (گفت و شنود صمیمانه رهبر انقلاب (مدظله العالی) با جمعی از جوانان و نوجوانان، بهمن ۱۳۷۶).</p> <p>وقتی شما اهل تقوا بودید، پاکدامن بودید، رعایت امر و نهی الهی را کردید، خدا با شما است (بیانات در دیدار نخبگان و استعدادهای برتر علمی، مهر ۱۳۹۸)</p>	<p>خودسازی-تربیت دینی - طهارت- تقوا- استغفار- اجتناب از گناه- رو آوردن به خدا و توجه به معنویات- اهمیت به تفکرات اسلامی و کار اسلامی- بازگشت به خدا - جهاد اکبر- مراقبت از خود- رضای خدا- پاکدامنی-رعایت حلال و حرام- آشنایی دل با خدای متعال- توجه به نماز- توجه به ذکر- عبادت-قرآن خواندن-پرداختن به مستحبات-نماز در مسجد-اول وقت- نماز با توجه- اُنس با خدا-اُنس با نماز- اُنس با قرآن-تدبر در قرآن-ورع- طهارت فطری</p>	<p>معنویت اسلامی</p>	
---	--	--------------------------	--

<p>اجتناب از گناه، آشنایی دل با خدای متعال، توجه به نماز، توجه به ذکر؛ این‌ها توصیه‌های حتمی ما است (بیانات در دیدار مدال‌آوران المپیادهای علمی و اعضای تیم ملی والیبال جوانان، مرداد ۱۳۹۸).</p>		
<p>حالا غیر از کار اعتقادی و فکری و مانند این‌ها که حتماً در جای خود لازم است، یک مقداری‌اش مربوط می‌شود به کار عملی؛ یعنی عبادت، توجه، اول وقت نماز خواندن، حتماً هر روز قرآن خواندن، در حد امکان پرداختن به مستحبات. فرض کنید در یک منطقه‌ای یک مشقت جوان دارند کار می‌کنند، حتماً نمازشان را در مسجد بخوانند و اول وقت بخوانند و نماز خوب و با توجه بخوانند (بیانات در دیدار مدال‌آوران المپیادهای علمی و اعضای تیم ملی والیبال جوانان، مرداد ۱۳۹۸).</p>		
<p>أنس با خدا راه، أنس با نماز راه، أنس با قرآن راه برای خودتان به صورت عادت دریاورید (بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان، خرداد ۱۳۹۸).</p>		
<p>جوانهای عزیز، أنس با قرآن راه و تدبیر در قرآن راه روزبه‌روز بیشتر کنید (بیانات در دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین علیه‌السلام، اردیبهشت ۱۳۹۳).</p>		
<p>آخرین توصیه‌ی من هم مسئله‌ی تقوا و ورع و عبادت است (بیانات در دیدار طلاب حوزه‌های علمیه استان تهران، شهریور ۱۳۹۶).</p>		
<p>قدر این طهارت (فطری) را بدانید و آن را حفظ کنید (بیانات در دیدار جمعی از دانش‌آموزان و دانشجویان، آبان ۱۳۷۴).</p>		

<p>من به مسئولان عرض می‌کنم، به جوانان ما مناعت طبع و عفت اخلاقی و اطمینان به نفس و اعتماد به خود و صداقت و شجاعت بیاموزید؛ در آنها اراده پولادین و انضباط اجتماعی و وجدان کاری به وجود آورید (بیانات در دیدار جوانان و فرهنگیان در مصلای رشت، اردیبهشت ۱۳۸۰).</p> <p>جوان باید مظهر پرهیز و استغفار باشد (بیانات در دیدار جمعی از دانش‌آموزان و دانشجویان، آبان ۱۳۷۴).</p> <p>توکل به خدا، اعتماد به خدا، توفیق خواستن از خداوند متعال و اعتماد به نیروی ذاتی خود؛ اینها رمزهای موفقیت شماس (بیانات در مراسم دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه امام علی (ع)، مهر ۱۳۸۴).</p> <p>خدای متعال با نیت‌های خالص همراه است؛ خلوص نیت تأثیر عجیبی دارد در پیشرفت کارهایی که با این نیت انجام می‌گیرد. (بیانات در دیدار اساتید و فارغ‌التحصیلان تخصصی مهدویت، تیر ۱۳۹۰).</p> <p>در محیط خدمت‌رسانی با اخلاق نیکو و عمل مؤمنانه، اجتناب از محرّمات، تقیّد به مستحبات، فضای پیرامون خود را آکنده از عطر ایمان و عمل صالح کنید. (بیانات در دیدار مدال‌آوران المپیادهای علمی و اعضای تیم ملی والیبال جوانان، مرداد ۱۳۹۸).</p> <p>یکی دیگر از آرمان‌ها رشد اخلاق‌های معاشرتی [است]؛ معاشرت مردم، معاشرت‌های اخلاقی باشد. رحم، انفاق، ایثار، کمک، تعاون و مانند این‌ها (بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان، خرداد ۱۳۹۷).</p> <p>نیت‌های خود را خالص کنید (پیام شفاهی به دانشجویان، مهر ۱۳۷۵).</p>	<p>مناعت طبع - عفت اخلاقی - اطمینان به نفس - اعتماد به خود - صداقت - شجاعت - انضباط اجتماعی - وجدان کاری - پرهیز و استغفار - توکل به خدا - اعتماد به خدا - توفیق خواستن از خداوند - خلوص نیت - اخلاق نیکو - معاشرت نیکو - رحم - انفاق - ایثار - کمک - تعاون</p>	<p>مکارم اخلاقی</p>	
---	---	--	--

امید و اعتماد به نفس: مهم‌ترین نیروی محرک برای پیشرفت هر جامعه‌ای امید و اعتماد به نفس است. امید در قرآن حالتی نفسانی است که فرد امیدوار را به تلاش جدی وادارد. در قرآن و روایات نیز فرد با امید به نصرت الهی به آرامش در زندگی و تربیت خود دست می‌یابد (خاری آرانی و همکاران، ۱۳۹۴). معظم‌له در بیانی بزرگترین عیدی برای مردم را اعتماد به نفس جوانان معرفی فرمودند: «اعتقاد دارند؛ باور دارند که می‌توانند کارهای بزرگ را انجام بدهند و این عزم راسخ را پیدا می‌کنند که این کار را انجام بدهند» (بیانات در دیدار مسئولان سازمان انرژی اتمی و کارشناسان هسته‌ای، خرداد ۱۳۸۵). در واقع، «اگر امید نباشد هیچ کدام از کارهای بزرگ انجام نمی‌گیرد (در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری، مهر ۱۳۹۸) و «یکی از مایه‌های مهم امید عبارت است از توکل به خدای متعال. (بیانات در دیدار نخبگان و استعدادهای برتر علمی، مهر ۱۳۹۸) **آرمان‌گرایی:** مقام معظم رهبری (مدظله العالی) آرمان‌گرایی را پایبندی به اصول و ارزش‌ها و واقع‌بینی را اتخاذ مجموعه‌ای از تدابیر و تاکتیک‌های هوشمندانه و سنجیده می‌داند و در این خصوص می‌فرماید: «آرمان‌گرایی را با نگاه به واقعیت‌ها از دست ندهید و دنبال کنید. آرمان‌گرایی بر بایدها و واقع‌بینی بر هست‌ها تأکید می‌ورزد» (بیانات در دیدار کارگزاران نظام، مرداد ۱۳۹۱).

معنویت و اخلاق: «معنویت» در لغت مصدری جعلی، و از واژه «معنوی» ساخته شده است. معنوی نیز با افزودن یای نسبت به آن، از واژه معنی که خود مصدر میمی بوده و مفاد آن مقصود و مراد است، مشتق شده است. بنابراین، معنوی یعنی منسوب به معنی و در مقابل لفظی است (نارویی نصرتی، ۱۳۸۴). در واقع، معنویت عبارت از نوعی ارتباط با خدای متعال از راه ایمان به خدا و غیب جهان، عواطف و انگیزه‌های الهی و نیز استعانت از نیروهای غیبی بر اثر قرب الهی است. آثار عملی این ایمان و ارتباط در جهت بخشی به زندگی و نوع نگاه به آن دیده می‌شود که در قالب اخلاق الهی بروز و ظهور می‌یابد (سقای بی‌ریا، ۱۳۸۷). مهمترین عامل تمیز حکومت الهی از غیر الهی آراسته بودن به معنویت و اخلاق است. در

واقع «اسلام ما اسلامی است متکی به معنویت، عقلانیت و عدالت» (بیانات در دیدار جمعی از مسئولان وزارت امور خارجه، مرداد ۱۳۸۳). جوانان جامعه اسلامی باید اولویت خود را معنویت و اخلاق قرار دهند و در سایه آن، به رشد در ابعاد دیگر توجه کنند. مقام معظم رهبری (مدظله العالی) مهم‌ترین کار برای اعتلای معنوی و روحی را نیز پرهیز از گناه معرفی فرموده‌اند (بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان، تیر ۱۳۹۴). **مکارم اخلاقی: مکارم اخلاقی** آن سان اهمیت دارد که پیامبر گرامی اسلام هدف بعثت خود را کامل کردن مکارم اخلاقی معرفی فرموده‌اند.^۱ «جامعه بدون برخورداری افراد از خلیات نیکو، نمی‌تواند به هدف‌های والای بعثت پیامبر دست پیدا کند. آنچه فرد و جامعه را به مقامات عالی انسانی می‌رساند، اخلاق نیکوست. اخلاق نیکو هم فقط خوش اخلاقی با مردم نیست؛ بلکه به معنای پروراندن صفات نیکو و خلیات فاضله در دل و جان خود و انعکاس آنها در عمل خود است» (بیانات در دیدار با بسیجیان، فروردین ۱۳۸۵).

جدول ۱-۲. نتایج تحلیل کیفی و کدگذاری داده‌ها

مقوله	کد انتخابی	کد محوری	نمونه کد باز
	جهاد	مواجهه مقابله با نظام سلطه- افسران جنگ نرم-راه جهاد- اسلام جهاد-اسلام اقدام-مبارزه با استکبار	جوان باید ... با این نظام سلطه مواجهه و مقابله کند (در دیدار نخبگان جوان، مهر ۱۳۸۹) شما جوانانی که گفتیم افسران جوان مقابله با جنگ نرم هستید (در دیدار دانشجویان و نخبگان علمی، شهریور ۱۳۸۸) شما عزیز و عزتمندید. عزت شما از دو جهت است: یکی از این جهت که در راه علم، در راه جهاد و با زلال معنویت و ایمان، جوانی ارجمند خودتان را می‌گذرانید؛ این عزت است (بیانات در دانشگاه افسری امام علی -علیه السلام، آبان ۱۳۹۰)

^۱ بُعثتُ لأتممَّ مکارمَ الاخلاق (شیخ صدوق، ۱۳۷۷)

<p>اسلام عقلائیت... اسلام جهاد، اسلام کار، اسلام اقدام؛ اینها تعالیم خدای متعال و تعالیم اسلامی است به ما (بیانات در دیدار شرکت کنندگان در اجلاس جهانی «جوانان و بیداری اسلامی»، بهمن ۱۳۹۰)</p> <p>مبارزه با استکبار، هم ممکن است، هم دارای آینده است و هم امروز برای ملت ایران، یک فریضه به حساب می‌آید (بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان و دانش‌آموزان، آبان ۱۳۷۵)</p>			سیاسی
<p>خود جوانان باید اول کسانی باشند که در مقابل اغواگریها و شر آفرینیهای دشمن؛ در مقابل تبلیغات هوس‌انگیز دشمن که گمراه کننده جوانان است، مقاومت کنند (بیانات در دیدار جمعی از بسیجیان، آبان ۱۳۷۲)</p> <p>در دفاع از نظام اسلامی هیچ تقیه نکنید و صریح باشید (بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان، تیر ۱۳۹۵)</p> <p>هرجا ملت‌ها حرکت کنند، ایستادگی کنند، صبر و مقاومت نشان بدهند، پیروزی قطعی است (بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان، آبان ۱۳۹۴)</p>	مقاومت-تقیه نکردن-صراحت-ایستادگی-صبر	مقاومت	
<p>وحدت و یکپارچگی حقیقی... خواهد توانست خطر این دوران را کم کند و سدی عظیم در مقابل تهاجم دشمنان نیز پدید بیاورد (پیام به نشست سالانه‌ی اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانشجویان (دفتر تحکیم وحدت)، اردیبهشت ۱۳۷۴)</p> <p>تا آن‌جا که در توان و قدرت شماست، در محیط دانشگاه یکپارچگی خود را حفظ بکنید</p>	وحدت کلمه-وحدت و یکپارچگی -انسجام ملی- حفظ انجام دشمن شکن	وحدت	

<p>(بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان و دانشگاهیان، خرداد ۱۳۶۸)</p> <p>با حفظ انسجام دشمن شکن خود، جوانان مؤمن و پرانگیزه و اهل اقدام را تقویت خواهیم کرد...</p> <p>اگر مسیر صبر و تقوای همراه با هوشیاری و تدبیر و انسجام ملی با قدرت ادامه پیدا کند، یقین داشته باشید مودی‌گری‌ها به نتیجه نخواهد رسید (بیانات در مراسم دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه امام حسین (علیه‌السلام)، تیرماه ۱۳۹۷)</p>			
<p>به شما جوان‌ها عرض کنم؛ شما برای این که ایران اسلامی را بسازید، باید بیدار باشید، باید هوشیار باشید، باید در صحنه باشید (بیانات در دیدار دانشجویان و جوانان استان قم، آبان ۱۳۸۹)</p> <p>در صحنه فعالیت‌های جوانانه، ... فعالیت سیاسی، فعالیت‌های اجتماعی گوناگون، ... با همه نشاط و با همه قدرت حضور داشته باشید (بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان و دانش‌آموزان، آبان ۱۳۷۵)</p>	<p>فعالیت سیاسی - بیدار بودن - در صحنه بودن - حضور با قدرت</p>	<p>فعالیت سیاسی</p>	
<p>جوان مایل به استقلال است. جوان طبیعتاً سرش را بالا می‌گیرد و مایل نیست که اسیر و دنباله‌رو باشد (بیانات در دیدار جوانان و فرهنگیان در مصلاً رشت، اردیبهشت ۱۳۸۰)</p> <p>آمریکا نتوانسته روی نسل جوان کشور ما اثر بگذارد؛ روحیه‌ی مقاومت آنها را و استقلال‌طلبی آنها را نتوانسته ضعیف کند و از بین ببرد (بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان، آبان ۱۳۹۷)</p>	<p>استقلال - اسیر و دنباله‌رو نبودن - استقلال‌طلبی - حفظ هویت - عزت - موجودیت</p>	<p>هویت و استقلال</p>	

<p>شما جوان‌ها بدانید؛ ما اهل ستیزه‌گری نیستیم؛ اما اهل حفظ هویت خود، استقلال خود، عزت خود هستیم (بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان، آبان ۱۳۸۷)</p> <p>آن کشور و آن ملتی که بتواند ثابت کند که آماده است برای استقلال خود، برای حفظ هویت خود، برای آرمانهای خود، برای موجودیت خود، ایستادگی کند و مردانه دفاع کند، عزیز است (بیانات در دانشگاه افسری امام علی (علیه‌السلام)، آبان ۱۳۹۰)</p>			
<p>باید نگاه انقلابی راه، نگاه و نگرش انقلاب‌بنیانی‌ای را که مبتنی بر تفکر اسلامی است، در خودتان حفظ کنید و تقویت کنید (مرداد ۱۳۹۸، بیانات در دیدار مدال‌آوران المپیادهای علمی و اعضای تیم ملی والیبال جوانان)</p> <p>حضور انقلابی، فعالیت انقلابی، پارسایی انقلابی، طهارت و معصومیت انقلابی، آگاهی و هوشیاری انقلابی، ... خواهد توانست خطر این دوران را کم کند و سدی عظیم در مقابل تهاجم دشمنان نیز پدید بیاورد. (پیام به نشست سالانه‌ی اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانشجویان (دفتر تحکیم وحدت)، اردیبهشت ۱۳۷۴)</p> <p>شما جوانان عزیز در عین نشاط و شکوفائی جوانی، دارید خودتان را آماده می‌کنید برای این که در طول زندگی خدمتی خود و بلاشک در همه‌ی دوران حیاتتان، از انقلاب اسلامی پاسداری کنید (بیانات در دانشگاه امام حسین (ع)، خرداد ۱۳۹۲)</p> <p>حرکت انقلابی، نظام انقلابی، دولت انقلابی، جامعه‌ی انقلابی؛ این چهارم [است]. بعد که جامعه‌ی انقلابی درست شد، آن وقت زمینه</p>	<p>نگاه انقلابی-نگرش انقلابی - حرکت انقلابی - حضور انقلابی، فعالیت انقلابی، پارسایی انقلابی، طهارت و معصومیت انقلابی، آگاهی و هوشیاری انقلابی - پاسداری از انقلاب اسلامی - نظام انقلابی، دولت انقلابی، جامعه انقلابی - انقلابیگری</p>	<p>انقلابی‌گری</p>	

<p>برای ایجاد تمدن انقلابی و اسلامی به وجود می‌آید (بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان، خرداد ۱۳۹۷)</p> <p>انقلابی‌گری یک مشی صحیح و عاقلانه و پُرانگیزه و پُر امید و شجاعانه به سمت اهداف والا است (بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان، خرداد ۱۳۹۷)</p>			
<p>دانشجو باید احساس سیاسی داشته باشد، درک سیاسی داشته باشد، تحلیل سیاسی داشته باشد (بیانات در دیدار جمعی از دانش‌آموزان و دانشجویان، آبان ۱۳۷۲)</p> <p>آگاهی سیاسی کسب کنید و نسبت به آنچه که می‌گذرد، هوشیار باشید و انگیزه و تپش جوانانه‌ی انقلابی متناسب با قشر شما، در خدمت هدف‌های نظام قرار گیرد (بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان و دانشگاهیان خرداد ۱۳۶۸).</p> <p>توجه کنید انقلاب را با ریشه‌ها و مبانی فکری و منطقی‌اش، بدرستی بشناسید (بیانات در دیدار جمعی از دانش‌آموزان و دانشجویان سراسر کشور به مناسبت روز ملی مبارزه با آمریکا، آبان ۱۳۶۸)</p> <p>فتنه‌گری‌ها و فتنه‌گرها را به‌خصوص در محیط دانشجویی شناسایی و خنثی کنید (پیام به مناسبت برگزاری دومین کنگره جامعه اسلامی دانشجویان، مهر ۱۳۷۷)</p> <p>دشمن را بشناسید. به ظواهر دشمن فریب نخورید (بیانات در دیدار دانشجویان و جوانان استان قم، آبان ۱۳۸۹)</p>	<p>احساس سیاسی - تحلیل سیاسی - آگاهی سیاسی - هوشیاری - شناخت درست انقلاب - شناسایی فتنه‌گرها و فتنه‌گرها - شناخت دشمن - بصیرت یافتن - محور بودن بصیرت - دوری از بی‌بصیرتی</p>	<p>بصیرت سیاسی</p>	

<p>بروید سراغ کارها و برنامه‌ریزی‌هایی که با بصیرت یافتن ارتباط دارد (بیانات در دیدار دانشجویان و جوانان استان قم، آبان ۱۳۸۹)</p> <p>باید بصیرت را محور کار خودتان قرار دهید. مواظب باشید دچار بی‌بصیرتی نشوید (بیانات در دیدار دانشجویان و جوانان استان قم، آبان ۱۳۸۹)</p>			
---	--	--	--

مقاومت: خداوند در چند جای قرآن کریم به پیامبر گرامی اسلام (ص) نیز دستور صبر و استقامت داده‌اند،^۱ که معنای مقاومت همین است.^۲ «شما جوان‌ها خیلی خوب می‌توانید این نظریه‌ی مقاومت را تبیین کنید؛ هم در بین خودتان و هم محیطی که در آنجا قرار دارید و هم حتی در ارتباط با کشورهای دیگر و جوانهای دیگر. نظریه‌ی مقاومت را، این را که هدف استکبار سیطره است، هدف استکبار سلطه است، سلطه‌ی بر ملت‌ها است» (بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان، آبان ۱۳۹۷). **انقلابی:** پیروی و اصرار بر مبانی و ارزش‌های اساسی انقلاب، حفظ و صیانت از استقلال و وحدت نیروهای انقلابی، بسط و گستر اندیشه انسانی اسلامی عدالت‌خواهی و استکبارستیزی، نهادینه شدن اصل امر به معروف و نهی از منکر در جامعه و مردم‌گرایی به جای مردم‌گریزی را می‌توان از مهم‌ترین ویژگی‌های جامعه‌ی انقلابی از نگاه قرآن کریم دانست (رضوی، ۱۳۹۶). «امروز، شما جوانان وظیفه دارید انقلاب را با همه‌ی وجود، تا اعماق جانتان نفوذ و رسوخ بدهید و مفهوم انقلاب و مبانی فکری آن را از بن دندان درک کنید و برای هنگامی که این ملت بدان احتیاج دارد و در دو صحنه مبارزه می‌کند، آن را در خود ذخیره کنید» (بیانات به مناسبت روز ملی مبارزه با آمریکا، آبان ۱۳۶۸).

۱. شوری: ۱۵- انفال: ۶۵- مزمل: ۱۰- مدثر: ۷

۲ «اینجا است که «فَلِدَلِكْ فَاذْعُ وَأَسْتَقِم» (شوری: ۱۵) هم دعوت لازم است، هم استقامت لازم است؛ مقاومت یعنی این.» (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با بسیجیان، ۱۳۹۸/۹/۶)

جدول ۱-۳. نتایج تحلیل کیفی و کدگذاری داده‌ها

مقوله	کد انتخابی	کد محوری	نمونه کد باز
علمی	کار علمی	کار علمی- کار فکری- خوب درس خواندن- حرکت علمی-درس خواندن- کار و تلاش (علمی)- کار پژوهشی	کار علمی و کار فکری و کار پژوهشی هم یک بخشی از معنویات است (بیانات در دیدار نخبگان جوان، مهر ۱۳۸۹) جوان‌ها باید خوب درس بخوانند (بیانات در مراسم بیعت دانشجویان، خرداد ۱۳۶۸) هیچ چیز نباید موجب شود که در حرکت علمی آنها، اندک توقف و تعللی به وجود آید (بیانات در مراسم بیعت دانشجویان، خرداد ۱۳۶۸) دانشجویان عزیز، این جوانان ... در دانشگاه‌ها ... درس بخوانند و کار و تلاش کنند، تا مطمئن بشوند که فردای ایران اسلامی، به مراتب از امروز بهتر خواهد بود (سخنرانی در جمع طلاب حوزه‌های علمیه و دانشجویان دانشگاه‌ها، به مناسبت روز وحدت حوزه و دانشگاه، آذر ۱۳۶۹)
		حضور و پیشرفت علمی	آماده‌سازی علمی و فکری- مرزهای فناوری- مرزهای دانش- پیشرفت علمی

<p>دانشجوی بسیجی، پیکار فرهنگی و فکری و عقلانی را نیز مانند حضور در میدانهای جنگ، با تکیه بر هوشمندی و تلاش و توکل به پیش می‌برد (پیام به پنجمین گردهمایی بسیج دانشجویی، مهر ۱۳۷۷)</p> <p>همتان را پیشرفت در زمینه‌ی دانش و شکستن مرزهای علم قرار بدهید (بیانات در دیدار نخبگان جوان، شهریور ۱۳۸۶)</p> <p>...در جهاد علمی از حول و حوش آغاز دهه ۸۰، جوان‌ها بودند (بیانات در همایش ده‌ها هزار نفری «خدمت بسیجیان» در ورزشگاه آزادی، مهر ۱۳۹۷).</p>	<p>پیکار فرهنگی، فکری و عقلانی-جهاد علمی-شکستن مرزهای علم</p>	<p>جهاد علمی</p>	
<p>توجه کنید انقلاب را با ریشه‌ها و مبانی فکری و منطقی اش، به درستی بشناسید (دیدار دانشجویان و دانش آموزان با رهبر انقلاب به مناسبت سیزده آبان، آبان ۱۳۶۸)</p> <p>سلاح شما ایمان صادقانه و منطق مستحکم و عزم پولادین است (پیام به پنجمین گردهمایی بسیج دانشجویی، مهر ۱۳۷۷)</p> <p>برای من خیلی مهم است که بینم جوان‌های ما فکر می‌کنند و از روی فکر و تدقیق حرف می‌زنند. (بیانات در دیدار مدال‌آوران المپیادهای علمی و اعضای تیم ملی والیبال جوانان، مرداد ۱۳۹۸).</p> <p>حرکت جوانان ما در میدان جنگ، حرکت خردمندانه و مدبرانه بود. خردمندی و تدبیر داشتند (بیانات در دیدار نوجوانان و جوانان شرکت کننده در کاروان‌های راهیان نور، اسفند ۱۳۹۶)</p>	<p>مبانی فکری و منطقی - منطق مستحکم - حرف از روی فکر و تدقیق - خردمندانه - مدبرانه - خردمندی - تدبیر</p>	<p>منطق و استدلال و آگاهی</p>	
<p>بنده عمیقاً و قویاً نخبه‌باور هستم (بیانات در دیدار نخبگان جوان علمی، مهر ۱۳۹۶)</p> <p>امروز رسالت، حفظ جهت گیری و تلاش برای شکوفا شدن استعداد علمی و فکری نسل جوان بالنده‌ی کشور است (پیام به گردهمایی ویژه‌ی دانشگاهیان و</p>	<p>شکوفا شدن استعداد- فکور- تدبیر و عقلانیت-نخبه‌باور هستم- ذهن خلاق</p>	<p>نخبگی</p>	

<p>دانشجویان در تجلیل از حضرت امام خمینی (ره)، خرداد ۱۳۷۸).</p> <p>شما هم جوانید، ذهن خلاقیت دارید (بیانات در دیدار طلاب حوزه‌های علمیه استان تهران، شهریور ۱۳۹۶).</p> <p>انگیزه جوان دانشجو و فکور، خیلی برای آینده کشور مهم است (بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان، مرداد ۱۳۹۰).</p> <p>تقوا به معنای مراقبت از خود در مقابل دشمن است و لازمه‌ی این مراقبت، ... تدبیر و عقلانیت... است (بیانات در مراسم دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه امام حسین (علیه‌السلام)، تیر ۱۳۹۷).</p>			
--	--	--	--

کار علمی و جهاد علمی: از توصیه‌های مکرر و اساسی امام خامنه‌ای به جوانان تلاش در مسیر پیشرفت علمی است. در چندین سخنرانی نیز فلسفه این امر را ابتدای قدرت بر علم معرفی فرموده‌اند: «در یک روایتی از امیرالمؤمنین نقل شده است که فرمود: «العلم سلطان، من وجده صال و من لم یجده صیل علیه»^۱؛ یعنی علم اقتدار است، علم مساوی است با قدرت؛ هر کسی که علم را پیدا کند، می‌تواند فرمانروایی کند؛ هر ملتی که عالم باشد، می‌تواند فرمانروایی کند؛ هر ملتی که دستش از علم تهی باشد، باید خود را آماده کند که دیگران بر او فرمانروایی کنند.» (بیانات در دیدار زائرین و مجاورین حرم مطهر رضوی، فروردین ۱۳۸۵). مسیر پیشرفت علمی کشور نیز بدون جهاد جوانان به مقصد مطلوب نخواهد رسید: «ما هنوز خیلی راه در پیش داریم تا به آن نقطه‌ای برسیم که از لحاظ علمی مورد نظر است؛ خیلی باید تلاش کرد؛ خیلی باید مجاهدت کرد» (بیانات در دیدار اساتید دانشگاه‌ها، تیر ۱۳۹۳). **منطق و استدلال و آگاهی:** مقام معظم رهبری انقلاب عظیم اسلامی ما را ناشی از عقلانیت می‌دانند (بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیأت دولت، شهریور ۱۳۸۴). اساساً پیشرفت اسلام به دلیل

ابتنای آن بر منطق و استدلال و علم است. دعوت به تفکر از دستورات مؤکد دین اسلام و قرآن کریم است؛ خداوند متعال در قرآن کریم از منکران و کافران بر موضع ناصحیحشان برهان می‌طلبد (نمل: ۶۴). جوان مسلمان نیز پس از پذیرش دین الهی با عقل و استدلال، باید در همهٔ امور از این نعمت الهی به خوبی استفاده کند. **نخبگی**: امام خامنه‌ای خطاب به نخبگان جوان در تبیین مفهوم نخبگی این گونه فرموده‌اند: «نخبگی یعنی ترکیبی و مجموعه‌ای از استعداد شما، و همت شما برای کار کردن و تلاش کردن، و حوصله‌ای که به خرج دادید و پیگیری‌ای که کردید. همه‌ی اینها - هم آن استعداد، هم آن همت، هم آن حوصله - داده‌های خداوند متعال است به شما؛ این رزق الهی است: «وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضُكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ»؛ (نحل: ۷۱) این رزقی است که خدای متعال به شما داده؛ هم آن استعداد و کشش و ظرفیت ذهنی‌ای که شما داشته‌اید، هم آن همتی که به خرج دادید که درس بخوانید، تحقیق کنید، مطالعه کنید، کار کنید - خیلی ها استعداد دارند، همت آن را ندارند - هم آن حوصله‌ای که خدا به شما داد که صرف وقت کنید، بنشینید، بخوانید، فکر کنید، مطالعه کنید، بحث کنید؛ اینها حوصله می‌خواهد؛ این حوصله هم نعمت الهی است، این هم رزق الهی است.» (بیانات در دیدار شرکت کنندگان در هشتمین همایش ملی نخبگان جوان، مهر ۱۳۹۳).

جدول ۱-۴. نتایج تحلیل کیفی و کدگذاری داده‌ها

مقوله	کد انتخابی	کد محوری	نمونه کد باز
اجتماعی	اقتصاد و سازندگی	سازندگی-عرصه‌های اقتصادی و فنی-فعالیت‌های سازندگی	دانشجویان باید در سازندگی آینده و ترسیم حرکت عمومی جامعه، بیش از جاهای دیگر نقش و اثر داشته باشند (بیانات در دیدار (بیعت) جمعی از دانشجویان و دانشگاهیان، خرداد ۱۳۶۸) اگر جوان، در دورهٔ جوانی سعی کند تقوا داشته باشد ... بزرگترین سرمایه را هم برای درس، هم برای فعالیت‌های سازندگی ... به دست آورده است (بیانات

<p>در دیدار تشکلهای مختلف دانشجویی دانشگاههای تهران، دی ۱۳۷۷).</p> <p>...در عرصه‌های اقتصادی و فنی و همه عرصه‌های زندگی نقش جوانان برجسته است (بیانات در دیدار دانشجویان کرمانشاه، مهر ۱۳۹۰).</p>			
<p>شما باید این (کانون خانواده) را مواظب باشید و حفظ کنید (بیانات در مراسم اجرای خطبه‌ی عقد ازدواج، تیر ۱۳۷۰).</p> <p>اینکه خدای متعال به شما توفیق بدهد و کمک کند که همسر خوبی پیدا کنید، یکی از بزرگ‌ترین نعمتهای الهی است (بیانات در دیدار جمعی از زوج‌های جوان، فروردین ۱۳۹۸).</p> <p>یکی دیگر از آرمانها رشد اخلاقیهای معاشرتی [است]؛ معاشرت مردم، معاشرتهای اخلاقی باشد (بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان، خرداد ۱۳۹۷).</p> <p>در عین قهرمانی، «متواضع، متدین، انقلابی پیشرو و خانواده‌دوست» باشید (دیدار مدال‌آوران کاروان ورزشی ایران در بازی‌های آسیایی اندونزی با رهبر انقلاب، مهر ۱۳۹۷).</p> <p>مسئله ازدواج جوانها مسئله مهمی است (بیانات در دیدار دانشجویان، مرداد ۱۳۹۵).</p> <p>نعمت ازدواج -چه برای پسر، چه برای دختر- نعمت بزرگی است که خیلی‌ها توجه ندارند (بیانات در دیدار جمعی از زوج‌های جوان، فروردین ۱۳۹۸).</p>	<p>ازدواج جوانان-حفظ کانون خانواده-همسر خوب-نعمت ازدواج-خانواده‌دوست-اخلاق معاشرتی</p>	<p>خانواده</p>	
<p>جوان باید در درون خود، در دل خود، در وجدان خود احساس کند که نسبت به آینده‌ی این کشور، آینده‌ی این ملت، آینده‌ی این تاریخ، مسئولیت دارد (بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان، آبان ۱۳۸۷).</p>	<p>احساس مسئولیت-مسئولیت بزرگ-احساس حضور-حاضر در صحنه-احساس وظیفه-قدرتمندانه در وسط میدان</p>	<p>مسئولیت‌پذیری</p>	

<p>جوانان در این کشور احساس مسؤولیت کنند (بیانات در دیدار با جوانان در مصلاّی بزرگ تهران، اردیبهشت ۱۳۷۹).</p> <p>جوانهای مؤمن ایرانی احساس حضور میکنند، احساس وظیفه می‌کنند و قدرتمندانه در وسط میدانند (بیانات در همایش ده‌ها هزار نفری «خدمت بسیجیان» در ورزشگاه آزادی، مهر ۱۳۹۷).</p> <p>جوان دانشجویی ما باید مطالبه‌گر، پرائگماتیک، پرنشاط، حاضر در صحنه و ناظر به مسائل کشور باشد (بیانات در دیدار دانشجویان، مرداد ۱۳۹۳).</p>			
<p>اگر چنانچه نیروی جوانی، یعنی قدرت فکری و بدنی، و اگر نشاط و روحیه و حالت تحرک... نباشد، ما به آرمانها دست پیدا نخواهیم کرد (بیانات در دیدار دانشجویان، مرداد ۱۳۹۲).</p> <p>خاصیت جوانی در درجه‌ی اول، همین سرزندگی و نشاط است و همین ان‌شاء‌الله مایه پیشرفت و استفاده‌ی از فرصتها در کشور خواهد بود (بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان، خرداد ۱۳۹۸).</p>	<p>نیروی جوانی - نشاط - روحیه و حالت تحرک - سرزندگی</p>	<p>نشاط</p>	
<p>دشمن ما از اقتدار ما، از حرکت ما، از همین انگیزه‌ای که شما برای پیشرفت علمی و پیشرفت کشور دارید، بشدت عصبانی است (بیانات در دیدار نخبگان جوان علمی، مهر ۱۳۹۶)</p> <p>در حرکت عظیم ملت ایران، نسل جوان باید پیشرو باشد (بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان و دانشگاهیان، خرداد ۱۳۶۸).</p> <p>دانشگاه لابلالی و بیگانه از ارزشهای دینی ... دانشگاهی که اعضایش ... برای پیشاهنگی و پیشقراولی، احساس تکلیف نکند ... دانشگاهی نیست که امیدبخش و تضمین‌کننده‌ی آینده و مورد نظر امام (ره) باشد (بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان و دانشگاهیان، خرداد ۱۳۶۸).</p>	<p>پیشاهنگی - پیشقراولی - پیشرو - خط‌شکنی - ابتکار</p>	<p>خط‌شکنی</p>	

<p>چنانچه نیروی جوانی ... و همچنین جسارت، یعنی خطشکنی‌ها، که در جوانها ... نباشد، ما به آرمانها دست پیدا نخواهیم کرد (بیانات در دیدار دانشجویان، مرداد ۱۳۹۲).</p> <p>جوانی که ... اهل ابتکار است، توکل به خدا دارد، اعتماد به نفس دارد (بیانات در دیدار بسیجیان، آذر ۱۳۹۸).</p>			
<p>آنچه مهم است این است که نگاه نسل نو و همهی کسانی که نیروی جوانی را در خدمت به اهداف و آرمانهای بلند می‌خواهند، باید به آینده‌های روشن و دور باشد (بیانات در دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین علیه‌السلام، اردیبهشت ۱۳۹۳).</p> <p>اگر امید نباشد هیچ کدام از کارهای بزرگ انجام نمی‌گیرد (بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری، مهر ۱۳۹۸)</p> <p>یکی از مایه‌های مهم امید عبارت است از توکل به خدای متعال (بیانات در دیدار نخبگان و استعدادهای برتر علمی، مهر ۱۳۹۸)</p> <p>دانشگاه لابلالی و بیگانه از ارزشهای دینی و بیتفاوت و خونسرد نسبت به مفاهیم و جهتگیریهای انقلابی... دانشگاهی نیست که امیدبخش و تضمین‌کننده‌ی آینده و مورد نظر امام (ره) باشد (بیانات در دیدار (بیعت) جمعی از دانشجویان و دانشگاهیان، خرداد ۱۳۶۸).</p>	<p>امید-آینده‌های روشن و دور-مایه‌های مهم امید-امیدبخش-تضمین‌کننده‌ی آینده</p>	<p>امید</p>	
<p>همه هوشمندان حرکت کنند؛ این جهاد هوشمندی لازم دارد (بیانات در دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین علیه‌السلام، خرداد ۱۳۹۵).</p> <p>امروز رسالت، حفظ جهتگیری و تلاش برای شکوفا شدن استعداد علمی و فکری نسل جوان بالنده‌ی کشور است (پیام به گردهمایی ویژه‌ی دانشگاهیان و</p>	<p>هوشمندان-هوشمندی-استعداد علمی و فکری</p>	<p>هوش و استعداد</p>	

<p>دانشجویان در تجلیل از حضرت امام خمینی (ره)، خرداد (۱۳۷۸).</p>			
<p>وقتتان را صرف کارهای جدی کنید (گفت و شنود صمیمانه رهبر انقلاب با جمعی از جوانان و نوجوانان، بهمن ۱۳۷۶).</p> <p>یک حرکت مستمر، خستگی ناپذیر، با تکیه به کمک الهی و به امید رسیدن به ثواب الهی [باشد]؛ این جوری حرکت بکنید که آن وقت حرکتان در جهت درست باقی خواهد ماند (بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان، خرداد ۱۳۹۷).</p> <p>این جوانان، ... درس بخوانند و کار و تلاش کنند، تا مطمئن بشوند که فردای ایران اسلامی، به مراتب از امروز بهتر خواهد بود (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با دانشجویان و طلاب، آذر ۱۳۶۹).</p>	<p>کارهای جدی - حرکت مستمر - خستگی ناپذیر - کار و تلاش</p>	<p>کار و تلاش</p>	
<p>پرورش جوانان مؤمن و کارآمد و حضور آن‌ها در رده‌های مختلف خدمت - چه در ارتش، چه در سپاه، چه در بقیه‌ی دستگاه‌های مسئول کشور - برای مسئولان کشور و برای همه‌ی آحاد ملت یک مژده است (بیانات در مراسم دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه امام علی (ع)، مهر ۱۳۸۴).</p> <p>با هر نامی که در دانشگاه به فعالیت اسلامی سرگرمید، فعالیت را منتظم، هوشمندانه، همراه با حکمت و کاردانی و به دور از جنجالهای بیهوده و تعارضهای بد فرجام شکل دهید (پیام شفاهی به دانشجویان، مهر ۱۳۷۵).</p>	<p>کارآمدی، حکمت، کاردانی</p>	<p>کاردانی</p>	
<p>جوان ما نباید محافظه کار شود. جوان باید آرمان‌گرا باشد (بیانات در دیدار دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد، اردیبهشت ۱۳۸۶).</p> <p>همتان را بلند بگیرید. (بیانات در دیدار نخبگان جوان، شهریور ۱۳۸۶).</p>	<p>آرمان‌گرا - همت بلند</p>	<p>آرمان‌گرایی</p>	

من می‌گویم واقع‌بین باشید، یعنی واقعیات مثبت را ببینید (بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان، خرداد ۱۳۹۷).	واقع‌بینی - واقعیات مثبت	واقع‌بینی	
---	--------------------------	-----------	--

در مجموع، ۹۷۵ بار در بیانات، سخنرانی‌ها و پیام‌های خود خطاب (مستقیم یا غیرمستقیم) به جوانان داشته‌اند که از این میان، ۴۴۵ بار مربوط به بعد دینی و اخلاقی، ۱۶۳ بار مربوط به بعد سیاسی، ۲۴۱ بار مربوط به بعد اجتماعی و ۱۲۶ بار مربوط به بعد دانشی بوده است.

بر این اساس، در بعد دینی و اخلاقی، کدهای محوری «امید و اعتماد به نفس، معنویت اسلامی و مکارم اخلاقی»، در بعد سیاسی کدهای محوری «جهاد، مقاومت، وحدت، فعالیت سیاسی، هویت و استقلال، انقلابی‌گری و بصیرت سیاسی»، در بعد علمی، کدهای محوری «کار علمی، حضور و پیشرفت علمی، جهاد علمی، منطق و استدلال و آگاهی و نجبگی»، در بعد اجتماعی، کدهای محوری «اقتصاد و سازندگی، خانواده، مسئولیت‌پذیری، نشاط، خط‌شکنی، امید، هوش و استعداد، کار و تلاش، کاردانی، آرمان‌گرایی و واقع‌بینی» را می‌توان از مهم‌ترین تأکیدات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) برای پلیس جوان مؤمن و انقلابی دانست که در راه کسب یا تقویت این محورها باید تلاش کند.

در ادامه، توضیحی مختصر درباره‌ی مهم‌ترین کدهای محوری برگزیده در تحقیق از نگاه مقام معظم رهبری (مدظله العالی) می‌آید.

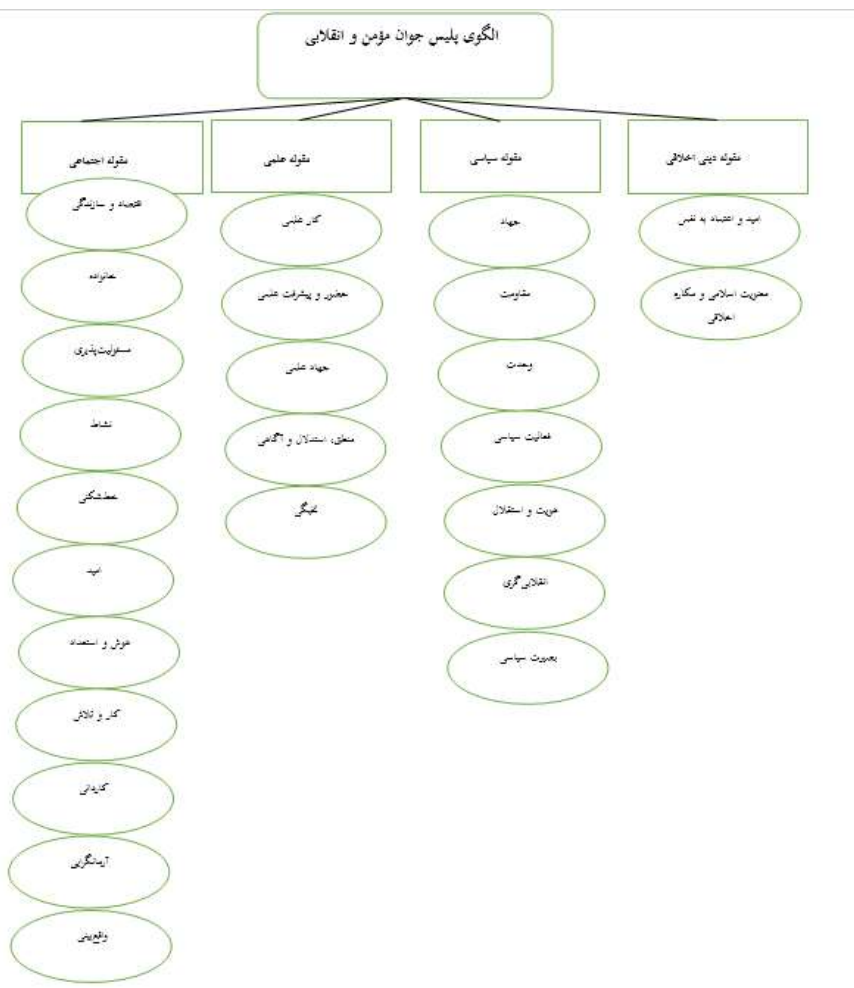
نشاط: اولین نشانه و مشخصه منافقان این است که در عبادات خود به خصوص در نماز نشاط کافی را ندارند و با حالت کسالت نماز می‌خوانند.^۱ نشاط و روحیه جوان با کار کردن است. مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در این خصوص می‌فرماید: «جوان یک

۱. «إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى»: منافقان با خدا نیرنگ می‌کنند و حال آن‌که او با آنان نیرنگ خواهد کرد و چون به نماز ایستند با کسالت برخیزند (نساء: ۱۴۲)

کشور اگر بخواهد مثل موتور پیش‌برنده‌ای، آن ملت را پیش ببرد، احتیاج دارد به این که سرحال، با نشاط، تندرست، قوی و دلبسته به کار و پیشرفت باشند» (بیانات در مراسم نوزدهمین سالگرد رحلت امام خمینی (رحمه‌الله)، خرداد ۱۳۸۷). «جوانان باید در صحنه فعالیت‌های جوانانه، فعالیت علمی، فعالیت تحصیلی، فعالیت تحقیقی، فعالیت سیاسی، فعالیت‌های اجتماعی گوناگون، کار فرهنگی و مطبوعاتی و هنری و ورزشی و امثال اینها، با همه نشاط و با همه قدرت حضور داشته باشند» (بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان و دانش‌آموزان، آبان ۱۳۷۵). **وحدت:** پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمود: از حاکمان الهی اطاعت کنید و گوش به فرمان باشید زیرا اطاعت از رهبری مایه «وحدت امت اسلام» است.^۱ «نگذارید دشمن با توطئه‌های تبلیغاتی، با دروغ‌پردازی، امید را از دل شما جوانان بزدايد؛ نگذارید بین شما اختلاف ایجاد کنند» (بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان، آبان ۱۳۹۰). **امید:** منشأ اصلی امید در مؤمنان قرآن کریم است و از آیات زیادی می‌توان این موضوع را برداشت کرد.^۲ چنان که روایات بسیاری نیز در اهمیت امید وجود دارد. از جمله امام علی (ع) فرمودند: «بزرگ‌ترین بلاها بریدن امید از رحمت خدای تعالی است» (آقا جمال خوانساری، ۱۳۶۶، ج ۲). «جوانان عزیز! دشمن روی شما سرمایه‌گذاری‌های زیادی می‌کند؛ حواستان جمع باشد. عده‌ای را به بی‌تفاوتی می‌کشاند و عده‌ای را دل‌سرد و مأیوس می‌کند. یأس، بزرگترین آفت جوان است. جوان‌ها بدانند که متأسفانه یأس به روح جوان زودتر راه پیدا می‌کند؛ هم‌چنان که امید این‌گونه است. در مقابل یأسی که دشمن می‌خواهد به جوان‌ها تلقین و تزریق کند، خودتان را مصونیت بدهید» (دیدار با دانشجویان و دانش‌آموزان، آبان ۱۳۶۸).

۱. «اسْمَعُوا وَ اطِيعُوا لِمَنْ وَاوَّاهُ اللَّهُ الْأَمْرَ فَإِنَّهُ نِظَامُ الْأِسْلَامِ» (شیخ مفید، ۱۴۱۳، ص ۱۴)

۲. بقره: ۲۴۹- یونس: ۱۰۳- آل عمران: ۱۴۱- طلاق: ۳

الگوی پلیس جوان مؤمن و انقلابی از نگاه امام خامنه‌ای

بحث و نتیجه‌گیری

همان‌گونه که اشاره شد، تجربه سی ساله رهبری حضرت آیت‌الله امام خامنه‌ای (مدظله العالی) نشان می‌دهد هم‌چون بنیان‌گذار راحل انقلاب اسلامی، ایمان قوی به حضرت حق و توکل راسخ همراه با درایت ایشان همواره سختی‌های مسیر را از پیش روی

جامعه اسلامی برداشته است. هر جا مشکلی بود و به نظر ایشان عمل شد به توفیق منتهی شد. نیروی انتظامی در جایگاه سربازان چنین رهبری خود را موظف به عمل در راستای منویات ایشان می‌داند. بر این اساس، به منظور رسیدن به پلیس جوان انقلابی مطلوب باید دیدگاه‌های ایشان در این زمینه مورد مذاقه قرار گیرد.

با توجه به بررسی‌های صورت گرفته در حوزه الگوی جوان انقلابی می‌توان گفت بیشترین بررسی برای الگوی جوانان از بین معصومان و امامزادگان بوده است. اما تحقیق حاضر متفاوت از سایر پژوهش‌های انجام شده، به‌طور خاص به روش کیفی و تحلیل محتوا به شناسایی معیارهای الگوی پلیس جوان در تراز انقلاب اسلامی در بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) از شروع ولایت‌مداری تاکنون پرداخته است. به‌ویژه این که بیانیه گام دوم که خود راهنمای ما در این پژوهش بوده است، امری جدید است و درباره آن چندان پژوهش صورت نگرفته است. نکته مهم دیگر این است که تحقیقات گذشته بیشتر ناظر به جوان مؤمن و انقلابی بوده است و از پلیس جوان سخنی به میان نیامده است.

با توجه به این که بخشی عظیم از پلیس جمهوری اسلامی را جوانان تشکیل می‌دهند، نیاز است الگویی دقیق‌تر از ویژگی‌های پلیس جوان مؤمن انقلابی از نگاه مقام معظم رهبری (مدظله العالی) را ترسیم کنیم تا در گام دوم انقلاب، توفیق نیل به پلیس مؤمن در تراز انقلاب اسلامی برای کشورمان حاصل شود. از آنجا که اشتراکات بسیاری میان پلیس جوان با سایر جوانان وجود دارد، در ترسیم الگوی پلیس جوان مؤمن انقلابی از نگاه مقام معظم رهبری (مدظله العالی) به بیانات ایشان خطاب به جوانان (از جمله بیانات در دیدار پلیس‌های جوان فارغ‌التحصیل) از سال ۵۸ تا پایان سال ۹۸ پرداختیم و مهمترین کدهایی که در این بیانات خطاب به جوانان مطرح شده بود، گردآوری شد. در مجموع، با گردآوری ۹۷۵ کد، ۳۴۱ کد محوری، ۲۶ کد انتخابی و ۴ مقوله برگزیده شد. روشن است که اهتمام همگان از پلیس‌های جوان تا مسئولان امر به این موضوعات

و تلاش در جهت ارتقای این ویژگی‌ها برای رسیدن به الگوی پلیس جوان مؤمن انقلابی مطلوب مقام رهبری (مدظله العالی) و فرمانده کل قواست.

همان‌طور که شاهبازپور (۱۳۹۶) در تحقیق خود برخی از مهم‌ترین شاخص‌های انقلابی‌گری از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی را برشمرده است و حاجی زاده (۱۳۹۵) در مقاله خود انقلاب اسلامی را از منظر امامین انقلاب موجودی زنده، خلاق و پیش‌رونده و تحول‌گرا معرفی می‌کند که باید هر آن در اندیشه، بیان و رفتار جمعیت انقلابی و جبهه مؤمن به انقلاب زنده و فعال نگه داشته شود، در این تحقیق نیز شاخص‌های انقلابی‌گری نیز از مهمترین خواسته‌های رهبر انقلاب از جوانان مؤمن و انقلابی بوده است و معظم‌له بر انقلابی بودن و انقلابی‌گری جوانان تأکید ویژه دارند.

یافته‌های ندیری و همکارانش (۱۳۹۲) نشان می‌دهد برای این که هویت اسلامی ملت ایران دچار مشکل نشود، باید شعائر اسلامی احیا شود، دین و معارف دینی به خوبی تبلیغ شود، و به مردم و جوانان ایرانی در مسائل دینی، فرهنگی و سیاسی و به‌ویژه نسبت به دنیای غرب در هویت‌زدایی دینی اطلاعات لازم داده شود. در نتیجه این پژوهش نیز دیده شد که از مهمترین مواردی که در الگوی مورد نظر جوان انقلابی از نگاه معظم‌له مطرح است توجه به مسائل دینی و ارتباط وثیق با پروردگار جهان و داشتن بینش و بصیرت و دشمن‌شناسی است.

همان‌طور که اشاره شد، کلاتری و همکارانش (۱۳۸۸) در تحقیق خود نشان دادند بیشتر دانش‌آموزان دارای هویت دینی قوی هستند و تنها چهار درصد پاسخ‌گویان، در این حوزه دارای مشکل یا بحران هستند. در یافته‌های این تحقیق نیز روشن شد که رهبر معظم انقلاب (مدظله العالی) نیز به هویت دینی جوانان ایرانی به درستی ایمان دارند.

توجه به راهبردهای فعال‌سازی جوانان که خرمشاد و علی‌پوری (۱۳۹۴) در پژوهش خویش «ساماندهی و توسعه همه فعالیت‌های جوانان در زمینه فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، علمی-فناوری و نظامی با برنامه‌ریزی منسجم بخش و فرابخشی در

جهت تقویت قوت‌ها، رفع ضعف‌ها، حداکثر بهره‌مندی از فرصت‌ها، مقابله با تهدیدها و تبدیل آنها به فرصت» معرفی کرده‌اند نیز با راهبردهایی که مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در فعالسازی جوانان در نظر داشته‌اند، هم‌پوشانی بسیاری دارد. بنابراین در نتیجه تحقیق روشن شد که نگاه به الگوی جوان مؤمن و انقلابی تا حد زیادی مؤید تحقیقات نزدیک پیشین در موضوع جوانان و انقلابی‌گری و فعالسازی جوانان و ... بوده است. علاوه بر آن، مهمترین ویژگی‌های مورد نیاز از نگاه معظم‌له برای الگوی پلیس جوان مؤمن و انقلابی نیز احصا شد.

پیشنهاد

با توجه به نتایج تحقیق، به منظور دستیابی به پلیس جوان مطلوب و در تراز انقلاب اسلامی توصیه می‌شود مسئولان امر به لزوم تقویت ابعاد معنوی، اخلاقی، دانشی، اجتماعی و سیاسی پلیس جوان و تمهید مقدمات آن توجه و عنایت ویژه داشته باشند. با توجه به نتایج تحقیق، به منظور حرکت در مسیر منویات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) باید در ابعاد مختلف برای دستیابی به پلیس جوان انقلابی به کدهای مختلف توجه لازم شود. در بعد دینی و اخلاقی، کدهای محوری «امید و اعتماد به نفس، معنویت اسلامی و مکارم اخلاقی»، در بعد سیاسی کدهای محوری «جهاد، مقاومت، وحدت، فعالیت سیاسی، هویت و استقلال، انقلابی‌گری و بصیرت سیاسی»، در بعد علمی، کدهای محوری «کار علمی، حضور و پیشرفت علمی، جهاد علمی، منطقی و استدلال و آگاهی و نخبگی»، در بعد اجتماعی، کدهای محوری «اقتصاد و سازندگی، خانواده، مسئولیت‌پذیری، نشاط، خط‌شکنی، امید، هوش و استعداد، کار و تلاش، کاردانی، آرمان‌گرایی و واقع‌بینی» را می‌توان از مهم‌ترین تأکیدات معظم‌له برای پلیس جوان مؤمن و انقلابی دانست که در راه کسب یا تقویت این محورها باید تلاش کرد. به این معنا که در تربیت پلیس جوان مؤمن و انقلابی به این ابعاد نظر و توجه خاص نمود و به

آنها اولویت داد. برای نمونه، امید و اعتماد به نفس این جوانان باید مد نظر باشد و تلاش کرد که هیچ امری باعث کم‌رنگ شدن آنها نشود؛ چه امور مادی و چه امور معنوی و برخورد دیگران و مسئولان. اگر پلیس جوان و مؤمن و انقلابی مد نظر مقام معظم رهبری (مدظله العالی) را بخواهیم، نمی‌توانیم پیشرفت علمی آنها را اولویت ندهیم یا از خانواده ایشان غافل شویم.

منابع

۱. قرآن کریم
۲. پایگاه اینترنتی درس‌هایی از قرآن <https://gharaati.ir>
۳. آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین. (۱۳۶۶). شرح آقا جمال خوانساری بر غرر الحکم و درر الکلم. دانشگاه تهران.
۴. ابراهیم زاده آملی، عبدالله. (۱۳۸۶). انسان در نگاه اسلام و اومانیسم، قیاسات، ۴۴. ۷۰-۵۱.
۵. http://qabasat.iict.ac.ir/article_17449_a755d2b44bf79113b6f0679ac3c10ffd.pdf ابن ابی الحدید، عبدالحمید بن هبة الله. (۱۴۰۷ق). شرح نهج البلاغه لابن ابی الحدید. کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی.
۶. احتشامی، علی؛ سلیمی، حسین؛ جوادی نیاکانی، حسن. (۱۳۹۸). راهبردهای تبیین و بسط گفتمان انقلابی‌گری در دهه پنجم انقلاب، امنیت ملی، ۹ (۳۴). ۲۱۰-۱۷۵.
۷. <https://www.sid.ir/fa/Journal/ViewPaper.aspx?id=514655> اکبرزاده، مریم. (۱۳۹۲). جوان و ویژگی‌های دوران جوانی، پایگاه اطلاع‌رسانی تدبیر: بنیاد علوم و معارف اسلامی.
۸. پناهی، علی احمد. (۱۳۹۵). عوامل موفقیت جوان از منظر روانشناسی و منابع اسلامی، موسسه فرهنگی و اطلاع‌رسانی تبیان.
۹. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/794880/> حاجی‌زاده، سیروس. (۱۳۹۵). الگوی انقلابی در هندسه فکری امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله العالی)، پانزده خرداد، ۴۹ و ۵۰.

<https://www.magiran.com/paper/1705808>

۱۰. خاری آرانی، مجید؛ رهنما، اکبر؛ علی اکبری زاده آرانی، زهرا. (۱۳۹۴). بررسی مفهوم امید در قرآن و روایات و نقش آن در تربیت انسان، مجله‌ی پژوهش‌های تعلیم و تربیت اسلامی، ۱۱. ۱۵۲-۱۳۵.

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1365546/>

۱۱. خامنه‌ای، حضرت آیت‌اله سیدعلی. (شهریور ۱۳۹۶). بیانات فرمانده معظم کل قوا در مراسم دانش آموختگی دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی.

۱۲. خرمشاد، محمدباقر؛ علیپوری، رضا (۱۳۹۴). راهبردهای فعال‌سازی جوانان در راستای ارتقای اقتدار ملی ج.ا. ایران، فصلنامه راهبرد دفاعی، سال ۱۳ (۴۹). ۲۱۸-۱۷۹.

<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=290948>

۱۳. دهخدا، علی اکبر. (۱۳۷۷). لغت نامه دهخدا، روزنه.

۱۴. دیالمه، نیکو؛ برادران حقیر، مریم. (۱۳۸۹). مفهوم رشد و توسعه انسانی در دیدگاه اسلام و غرب، پژوهش‌های علم و دین، ۱ (۲). ۷۱-۴۵.

<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=205131>

۱۵. رضوی، محمد. (۱۳۹۶). ویژگی‌های جامعه‌ی انقلابی از نگاه قرآن کریم، دهمین همایش بین‌المللی پژوهش‌های قرآنی.

۱۶. سقایی بی‌ریا، محمدناصر. (۱۳۸۷). نقش معنویت در زندگی و میدان رزم، حصون، ۱۶: ۷۷-۱۰۰.

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/525052/>

۱۷. شاهبازپور، حسین (۱۳۹۶). شاخص‌های انقلابی‌گری از دیدگاه امام خمینی (قدس سره) و امام خامنه‌ای (مدظله)، فصلنامه فرهنگی بصیرتی تبلیغی پیام، ۱۲۴: ۴۰-۲۷.

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1256813/>

۱۸. شیخ صدوق، محمد بن علی بن بابویه. (۱۳۷۷). الخصال. کتابچی.

۱۹. شیخ مفید، محمد بن محمد. (۱۴۱۳ق). الأمالی. تحقیق و تصحیح حسین استادولی و علی اکبر غفاری، کنگره شیخ مفید.

۲۰. طالبی، ابوتراب؛ خوشبین، یوسف. (۱۳۹۱). مسئولیت‌پذیری جوانان، فصلنامه علوم

اجتماعی. ۵۹: ۲۴۰-۲۰۷. https://qjss.atu.ac.ir/article_6886.html

۲۱. علوی علی آبادی، فاطمه سادات. (۱۳۹۷). حضرت علی اکبر (ع) الگوی کامل در تربیت دینی جوانان، معارف حسینی. ۳(۹): ۱۲۱-۱۰۳.
<http://ensani.ir/fa/article/378774/>
۲۲. فراهیدی، خلیل بن احمد. (۱۴۱۰ق). کتاب العین. هجرت.
۲۳. قانادی، محمدرضا؛ گلشنی، علیرضا. (۱۳۹۵). روش تحلیل محتوا، از کمی‌گرایی تا کیفی‌گرایی، روش‌ها و مدل‌های روان‌شناختی. ۷(۲۳): ۸۲-۵۷.
http://jpmm.miau.ac.ir/article_1905.html
۲۴. کلانتری، عبدالحسین؛ عزیزی، جلیل؛ زاهد زاهدانی، سعید. (۱۳۸۸). هویت دینی و جوانان (نمونه آماری جوانان شهر شیراز)، تحقیقات فرهنگی ایران، ۲(۲): ۱۴۱-۱۲۵.
http://www.jicr.ir/article_91.html
۲۵. مؤمنی‌راد، اکبر؛ علی‌آبادی، خدیجه؛ فردانش، هاشم؛ مزینی، ناصر. (۱۳۹۲). تحلیل محتوای کیفی در آینه پژوهش، ماهیت، مراحل و اعتبار نتایج، اندازه‌گیری تربیتی، ۴(۱۴): ۲۲۲-۱۸۷.
<http://ensani.ir/fa/article/337710/>
۲۶. معاونت طرح و برنامه و بودجه دانشگاه علوم انتظامی امین. (۱۳۹۸). طرح جامع تربیت دینی - انقلابی دانشجویان.
۲۷. نارویی نصرتی، رحیم. (۱۳۸۴). معنویت همزاد و همگام انسان‌نگاهی دینی روانشناختی، معرفت، ۴۷، ۸۷-۳۱.
۲۸. ندیری، غلامرضا؛ موسوی، سیدمحمدرضا؛ علی‌پور، قادر. (۱۳۹۲). نقش انقلاب اسلامی در هویت‌بخشی به جوانان ایرانی، اولین کنفرانس بین‌المللی حماسه سیاسی (با رویکردی بر تحولات خاورمیانه) و حماسه اقتصادی (با رویکردی بر مدیریت و حسابداری)، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن.
۲۹. تبریزی، منصوره. (۱۳۹۳). تحلیل محتوای کیفی از منظر رویکردهای قیاسی و استقرایی، علوم اجتماعی، ۲۱(۶۴): ۱۰۸-۱۳۵.
https://qjss.atu.ac.ir/article_344.html

۳۰. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (خرداد ۱۳۸۵). بیانات در دیدار مسئولان سازمان

انرژی اتمی و کارشناسان هسته‌ای، <https://farsi.khamenei.ir/newspart-index?id=3343&nt=2&year=1385&tid=2740>

۳۱. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (مهر ۱۳۹۸). بیانات در دیدار اعضای مجلس

خبرگان رهبری،

<https://farsi.khamenei.ir/newspart-index?id=43591&nt=2&year=1398>

۳۲. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (مهر ۱۳۹۸). بیانات در دیدار نخبگان و استعداددهای

برتر علمی،

<https://farsi.khamenei.ir/newspart-index?id=43719&nt=2&year=1398>

۳۳. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (مرداد ۱۳۹۱). بیانات در دیدار کارگزاران نظام،

<https://farsi.khamenei.ir/audio-content?id=23509>

۳۴. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (مرداد ۱۳۸۳). بیانات در دیدار جمعی از مسئولان

وزارت امور خارجه،

<https://farsi.khamenei.ir/newspart-index?id=1173&nt=2&year=1383&tid=1147>

۳۵. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (تیر ۱۳۹۴). بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=44338>

۳۶. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (فروردین ۱۳۸۵). بیانات در جمع بسیجیان،

<https://farsi.khamenei.ir/newspart-index?id=3334&nt=2&year=1385&tid=1726>

۳۷. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (مهر ۱۳۸۹). بیانات در دیدار نخبگان جوان،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=10233>

۳۸. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (شهریور ۱۳۸۸). بیانات در دیدار دانشجویان و

نخبگان علمی،

<https://farsi.khamenei.ir/newspart-index?id=7908&nt=2&year=1388&tid=1016>

۳۹. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (بهمن ۱۳۹۰). *بیانات در دیدار شرکت کنندگان*

در اجلاس جهانی «جوانان و بیداری اسلامی»

<https://farsi.khamenei.ir/newspart-index?id=18871&nt=2&year=1390&tid=2553>

۴۰. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (آبان ۱۳۷۲). *بیانات در دیدار جمعی از بسیجیان*

<https://farsi.khamenei.ir/newspart-print?id=2693&nt=2&year=1372&tid=2209>

۴۱. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (تیر ۱۳۹۵). *بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان*

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=33694>

۴۲. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (آبان ۱۳۹۴). *بیانات در دیدار دانش‌آموزان و*

دانشجویان

<https://farsi.khamenei.ir/newspart-index?id=31309&nt=2&year=1394&tid=1334>

۴۳. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (خرداد ۱۳۶۸). *بیانات در دیدار (بیعت) جمعی از*

دانشجویان و دانشگاهیان

<https://farsi.khamenei.ir/newspart-index?id=2089&nt=2&year=1368&tid=1054>

۴۴. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (آبان ۱۳۸۹). *بیانات در دیدار دانشجویان و جوانان*

استان قم

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=10456>

۴۵. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (آبان ۱۳۷۵). *بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان*

و دانش‌آموزان

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=2817>

۴۶. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (اردیبهشت ۱۳۸۰). *بیانات در دیدار جوانان و*

فرهنگیان در مصلای رشت

<https://farsi.khamenei.ir/newspart-index?id=3064&nt=2&year=1380&tid=1851>

۴۷. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (آبان ۱۳۹۷). *بیانات در دیدار دانش‌آموزان و*

دانشجویان

<https://farsi.khamenei.ir/newspart-index?id=40833&nt=2&year=1397&tid=2596>

۴۸. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (آبان ۱۳۸۷). بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان،

<https://farsi.khamenei.ir/newspart-index?id=4122&nt=2&year=1387&tid=1348>

۴۹. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (آبان ۱۳۹۰). بیانات در دانشگاه افسری امام علی (علیه‌السلام)،

<https://farsi.khamenei.ir/newspart-index?id=17868&nt=2&year=1390&tid=1779#13944>

۵۰. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (مرداد ۱۳۹۸). بیانات در دیدار مدال‌آوران المپیادهای علمی و اعضای تیم ملی والیبال جوانان،

<https://farsi.khamenei.ir/newspart-index-old?tid=1233#80587>

۵۱. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (مرداد ۱۳۹۵). بیانات در دیدار مدال‌آوران المپیادهای علمی و اعضای تیم ملی والیبال جوانان،

<https://farsi.khamenei.ir/newspart-index-old?tid=1233#80587>

۵۲. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (اردیبهشت ۱۳۷۴). پیام به نشست سالانه‌ی اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانشجویان (دفتر تحکیم وحدت)،

<https://farsi.khamenei.ir/newspart-index?id=2747&nt=4&year=1374&tid=4016>

۵۳. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (خرداد ۱۳۹۲). بیانات در دانشگاه امام حسین (ع)،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=22708>

۵۴. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (خرداد ۱۳۹۷). بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=39710>

۵۵. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (آبان ۱۳۷۲). بیانات در دیدار جمعی از دانش‌آموزان و دانشجویان،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=2691>

۵۶. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (مهر ۱۳۷۷). پیام به مناسبت برگزاری دومین کنگره جامعه اسلامی دانشجویان،

<https://farsi.khamenei.ir/message-content?id=2907>

۵۷. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (آبان ۱۳۸۹). بیانات در دیدار دانشجویان و جوانان استان قم،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=10456>

۵۸. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (آذر ۱۳۶۹). سخنرانی در جمع طلاب حوزه‌های علمیه و دانشجویان دانشگاهها، به مناسبت روز وحدت حوزه و دانشگاه،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=17947>

۵۹. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (مهر ۱۳۹۶). بیانات در دیدار نخبگان جوان علمی،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=37949>

۶۰. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (شهریور ۱۳۸۶). بیانات در دیدار نخبگان جوان،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=3399>

۶۱. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (مهر ۱۳۹۷). بیانات در همایش ده‌ها هزار نفری «خدمت بسیجیان» در ورزشگاه آزادی،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=40645>

۶۲. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (آبان ۱۳۶۸). دیدار دانشجویان و دانش‌آموزان با رهبر انقلاب به مناسبت سیزده آبان،

<https://farsi.khamenei.ir/news-content?id=353>

۶۳. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (مهر ۱۳۷۷). پیام به پنجمین گردهمایی بسیج دانشجویی،

۶۴. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (اسفند ۱۳۹۶). بیانات در دیدار نوجوانان و جوانان شرکت‌کننده در کاروان‌های راهیان نور،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=39173>

۶۵. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (خرداد ۱۳۷۸). پیام به گردهمایی ویژه‌ی دانشگاهیان و دانشجویان در تجلیل از حضرت امام خمینی (ره)،

<https://farsi.khamenei.ir/newspart-print?id=2953&nt=4&year=1378&tid=1667>

۶۶. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (شهریور ۱۳۹۶). بیانات در دیدار طلاب حوزه‌های

علمیه استان تهران،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=37528>

۶۷. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (مرداد ۱۳۹۰). بیانات در دیدار جمعی از

دانشجویان، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=16912>

۶۸. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (تیر ۱۳۹۷). بیانات در مراسم دانش‌آموختگی

دانشجویان دانشگاه امام حسین (علیه‌السلام)،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=40055>

۶۹. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (فروردین ۱۳۸۵). بیانات در دیدار زائرین و

مجاورین حرم مطهر رضوی،

<https://farsi.khamenei.ir/newspart-print?id=3332&nt=2&year=1385&tid=1158>

۷۰. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (تیر ۱۳۹۳). بیانات در دیدار اساتید دانشگاه‌ها،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=26859>

۷۱. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (شهریور ۱۳۸۴). بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و

اعضای هیأت دولت،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=3304>

۷۲. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (دی ۱۳۷۷). بیانات در دیدار تشکل‌های مختلف

دانشجویی دانشگاه‌های تهران،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=24657>

۷۳. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (مهر ۱۳۹۰). بیانات در دیدار دانشجویان کرماتشاه،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=17597>

۷۴. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (تیر ۱۳۷۰). بیانات در مراسم اجرای خطبه‌ی عقد

ازدواج، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=2473>

۷۵. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (فروردین ۱۳۹۸). بیانات در دیدار جمعی از

زوج‌های جوان، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=43153>

۷۶. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (مهر ۱۳۹۷). دیدار مدال‌آوران کاروان ورزشی

ایران در بازی‌های آسیایی اندونزی با رهبر انقلاب،

<https://farsi.khamenei.ir/news-content?id=40555>

۷۷. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (مرداد ۱۳۹۵). *بیانات در دیدار دانشجویان*،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=27046>

۷۸. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (آبان ۱۳۸۷). *بیانات در دیدار دانش‌آموزان و*

دانشجویان، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=4122>

۷۹. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (اردیبهشت ۱۳۷۹). *بیانات در دیدار با جوانان در*

مصلای بزرگ تهران،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=3003>

۸۰. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (مرداد ۱۳۹۳). *بیانات در دیدار دانشجویان*،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=27046>

۸۱. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (مرداد ۱۳۹۲). *بیانات در دیدار دانشجویان*،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=23346>

۸۲. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (خرداد ۱۳۹۸). *بیانات در دیدار جمعی از*

دانشجویان، <https://www.leader.ir/fa/speech/pdf/23016>

۸۳. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (آذر ۱۳۹۸). *بیانات در دیدار بسیجیان*،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=44267>

۸۴. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (اردیبهشت ۱۳۹۳). *بیانات در دانشگاه افسری و*

تربیت پاسداری امام حسین علیه‌السلام،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=26468>

۸۵. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (خرداد ۱۳۹۵). *بیانات در دانشگاه افسری و تربیت*

پاسداری امام حسین علیه‌السلام،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=33172>

۸۶. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (بهمن ۱۳۷۶). *گفت و شنود صمیمانه رهبر انقلاب*

با جمعی از جوانان و نوجوانان،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=2873>

۸۷. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (مهر ۱۳۸۴). *بیانات در مراسم دانش‌آموختگی*

دانشجویان دانشگاه امام علی(ع)،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=3311>

۸۸. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (مهر ۱۳۷۵). *پیام شفاهی به دانشجویان*،

<https://farsi.khamenei.ir/message-content?id=7929>

۸۹. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (اردیبهشت ۱۳۸۶). *بیانات در دیدار دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد،*

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=3383>

۹۰. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (مهر ۱۳۹۱). *بیانات در جمع مردم خراسان شمالی،*

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=21222>

۹۱. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (خرداد ۱۳۸۷). *بیانات در مراسم نوزدهمین سالگرد رحلت امام خمینی (رحمه‌الله)،*

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=3463>

۹۲. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (آبان ۱۳۹۰). *بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان،*

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=17819>

۹۳. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (مهر ۱۳۸۷). *بیانات در دیدار نخبگان علمی و*

اساتید دانشگاه‌ها، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=3851>

۹۴. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (آبان ۱۳۷۰). *بیانات در دیدار دانش‌آموزان و*

دانشجویان، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=17819>

۹۵. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (آبان ۱۳۷۴). *بیانات در دیدار جمعی از*

دانش‌آموزان و دانشجویان،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=2772>

۹۶. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (آذر ۱۳۷۵). *بیانات در دیدار جمعی از تشکل‌های*

دانشجویی، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=24648>

۹۷. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (آبان ۱۳۷۶). *بیانات در دیدار جمعی از*

دانش‌آموزان و دانشجویان،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=9945>

۹۸. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (تیر ۱۳۹۰). *بیانات در دیدار اساتید و*

فارغ‌التحصیلان تخصصی مهدویت،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=12889>

۹۹. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (مهر ۱۳۹۳). بیانات در دیدار شرکت‌کنندگان در

هشتمین همایش ملی نخبگان جوان،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=27985>

۱۰۰. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (خرداد ۱۳۹۵). بیانات در دیدار رئیس و اعضای

مجلس خبرگان رهبری،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=33198>

۱۰۱. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (آذر ۱۳۹۵). بیانات در دیدار بسیجیان،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=34995>

۱۰۲. خامنه‌ای، حضرت آیت‌الله سیدعلی. (اردیبهشت ۱۳۷۷). بیانات در دیدار جمعی از

<https://farsi.khamenei.ir/memory-content?id=20280> جوانان،